

SLOVENSKI

vestnik

(izdajatelj, lastnik in založnik: Dr. Franc Petek, Veikovec. — Uredništvo in uprava: Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. Glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Lovro Potočnik. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Celovec-Klagenfurt 2, Postfach 124.

Letnik XVI.

Celovec, petek, 10. februar 1961

Štev. 6 (978)

Obraz šovinizma

Razstreljeni italijanski spomenik in dinamiški atentat na dom italijanskega politika na Južnem Tirolskem na eni strani ter napad na slovensko knjigarno in poskušeni napad na slovensko gimnazijo v Trstu na drugi strani — to je obraz šovinizma, ki se je v teh dneh ponovno razgalil v vsej svoji ostudnosti. Če dodamo še izzivalne demonstracije nabujškanne mladine proti morebitni posebni avtonomiji Južne Tirolske ter proti dvojezičnosti na Tržaškem (katera sploh še ni uvedena!) in te demonstracije povežemo še s sramotnim blatenjem vodilnih državnikov sosednih držav, potem je slika nedavnih dogodkov v Italiji precej zaokrožena.

Toda premalo bi bilo, če bi samo ugotavljali dejstva, če bi se omejili zgolj na pregled položaja, kakršen je. Mnogo bolj važno je pogledati vzroke, ki so privedli do takega stanja, vzroke, ki so omogočili nove izbruhe šovinizma. To je potrebno še toliko bolj, ker ofenziva šovinističnih sil ni omejena le na sosedno Italijo, marveč se v različnih morda tu in tam tudi več ali manj prikritih oblikah pojavlja tudi pri nas na Koroškem.

Neposredno so zadnje dogodke sicer sprožila avstrijsko-italijanska pogajanja o Južni Tirolski v Milanu. Toda to je bil le zunanji povod, vzroki so mnogo bolj globoki in resni. To dokazuje že dejstvo, da je prišlo do izgrediv tudi v Trstu, do izpadov proti tržaškim Slovincem, čeprav obstoja paralela med njihovim vprašanjem in vprašanjem južnih Tirolcev le v toliko, da gre v obeh primerih za manjšino. S to ugotovitvijo pa smo tudi že pri jedru problema: prave vzroke sedanjih izbruhov šovinističnih strasti ne smemo iskati toliko v pomanjkljivem razumevanju Italijanov za zahteve južnih Tirolcev, temveč jih je treba iskati v zgrešeni narodnostni politiki, v načelnem napačnem načinu reševanja manjšinskega problema, namreč reševanja po načelih politike sile. Pri taki politiki ne odločajo več razum, stvarnost in dobra volja, marveč jo narekujejo in vodijo nacionalistični vidiki in šovinistične strasti. Največja nevarnost uveljavljanja take politike pa je nedvomno v tem, da daje pobudo in možnosti rovarjenja baš tistim skrajnejšem, ki se upirajo sleherni pravični in sprejemljivi rešitvi narodnostnih vprašanj, pač zato, ker v svoji nacionalistični ozkosti vidijo in priznavajo le sebe, drugim pa osporavajo vsako enakopravnost in odrekaajo sleherno pravico.

Primerov za to ni treba iskati v Italiji ali kjer koli drugje; imamo jih dovolj že tukaj, na Koroškem in v Avstriji. Mar ni delovanje nacionalističnih krogov v prvi republiki dovolj zgovoren izraz take politike, ki je v dobi nacizma privedla do »dokončnega« reševanja koroškega vprašanja potom fizičnega iztrebljanja koroških Slovincov? In po zadnji vojni? Od gonje proti dvojezični šoli in spletkarjenja proti izvedbi manjšinskih določil državne pogodbe ni daleč do politike dinamita, kajti atentati na dvojezične napise in fizični izpadi proti posameznim Slovincem so dovolj resno opozorilo, kako nevarno je prepuščati reševanje narodnostnega vprašanja šovinistično zastrupljenim ljudem.

Naša država ima zdaj najlepšo priložnost, da se na primeru svoje lastne manjšine uči, kam vodi taka politika in kam lahko privede kapitulancstvo pred nacionalističnimi vročervneži. Treba je, da uvidi napake, ki jih je zagrešila v dosedanjem odnosu do manjšin v lastnih mejah, treba pa je tudi, da te napake popravi. Kajti le z razumnim in stvarnim sodelovanjem s prizadetimi manjšinami ter ob obojestranski dobri volji bo mogoče doseči tako rešitev, ki bo sprejemljiva za obe strani in na katero se bo lahko sklicevala tudi pri svojih prizadevanjih za izboljšanje položaja svoje lastne manjšine v sosedni državi.

Eno pa je gotovo: dokler šovinizem lahko nemoteno razgalja svoj ostudni obraz, tako dolgo take rešitve ne bo mogoče doseči!

Občni zbor Slovenske prosvetne zveze:

Narodno in družbeno osveščanje našega človeka je prvenstvena naloga našega prosvetnega delovanja

Kakor smo kratko poročali že v zadnji številki našega lista, je prejšnji četrtek zasedal v Celovcu redni letni občni zbor Slovenske prosvetne zveze. Udeležilo se ga je lepo število delegatov in zastopnikov včlanjenih društev, navzoča je bila tudi tričlanska delegacija Sveta Svobod in prosvetnih društev iz Slovenije, medtem ko je Slovenska prosvetna zveza iz Trsta v brzojavki želela občenemu zboru ploden potek ter naši prosvetni dejavnosti mnogo uspehov tudi v bodoče.

Po izčrpnih poročilih o vseh področjih naše prosvetne dejavnosti (iz katerih prinašamo glavne misli na drugem mestu — opom. ured.) se je razvila živahna diskusija, v kateri so številni delegati kritično presodili dosedanje delo ter iz bogatih izkušenj prispevali svoje k oblikovanju programa za bodočo dejavnost. Ob zaključku pa je predsednik Upravnega odbora dr. Franci Zwitter v obširnem referatu nakazal cilje in namene naše prosvete ter obrazložil naloge, ki nas čakajo v letu 1961. Med drugim je poudaril:

Če govorimo o prosvetnih nalogah v letu 1961, potem ne zadostuje naštevaje posameznih prireditev; kot osrednja prosvetna organizacija koroških Slovincov moramo stvar globlje zajeti. Zavedati se moramo, kaj hočemo, kaj je cilj naše prosvetne dejavnosti: **Cilj naše prosvete je narodno in družbeno osveščanje našega človeka, osveščanje v smislu človečnosti.** Pri tem pa se moramo vprašati, kaj vse vpliva na izoblikovanje našega človeka.

V prvi vrsti je to država, katere vpliv je danes čutiti že povsod, posebno pa vpliva država na vzgojo človeka poim šole. Dve leti imamo novi šolski zakon. Mi smo ta zakon že vnaprej odklonili in državi tudi povedali, da takega zakona ne priznamo. **To naše načelo velja tudi še danes in tudi danes jasno povemo državi, da taka šolska ureditev ni v korist slovenske manjšine na Koroškem.** Če pogledamo stanje prijav k dvojezičnemu pouku, potem se moramo zavedati, da so to samo suhe številke, ki ne povedo vsega, predvsem pa ne povedo

tistih žrtv, tiste tragike, ki se dogaja na naši zemlji, da starši, ki bi radi poslali svoje otroke v dvojezično šolo, tega ne morejo napraviti, ker bi sicer zgubili svoj kruh. In ko se vprašamo, kaj je vzrok temu, potem moramo ugotoviti, da je kriv zakon, ki zahteva, da moramo otroke za pouk v materinščini šele posebej prijavljati. **Ta zakon je za slovensko manjšino na Koroškem nesprejemljiv, to je treba državi jasno povedati in od nje zahtevati, da upošteva naše želje, kajti primeri, ki jih doživljamo pri drugih manjšinah, povedo, da je reševanje manjšinskega problema mimo prizadevanj manjšine nevarna politika, da taka pot pripelje do politike dinamita, ki nikakor ni v korist miru na svetu.**

Treba je spregovoriti o vprašanju popravne škode, ki smo jo utrpeli koroški Slovinci. Toda ne gre samo za popravilo materialne škode, ampak je potrebna tudi in še posebno moralna popravila škode, ki so jo s svojo raznarodovalno politiko zagrešili nad našim ljudstvom. Na Koroškem ne more biti

govora o naravni asimilaciji, marveč je treba izpolniti obveznosti, ki jih nalaga državna pogodba. **Ščititi manjšino in ji dati pravice pa se pravi, manjšini dati tiste možnosti, ki ji bodo zagotovile neoviran razvoj.** Tudi ni poprava škode, če isti ljudje, ki so skozi desetletja vodili narodnostno politiko, politiko germanizacije, danes spet sedijo na merodajnih mestih in spet delajo narodnostno politiko proti koroškim Slovincem. In ni poprava škode, če isti ljudje danes zahtevajo ugotavljanje manjšine, temveč ugotoviti je treba najprej vse krivice, vse nasilje, ki se je dogajalo nad našim ljudstvom in šele potem bo mogoče ugotavljati manjšino in videli bodo, da smo koroški Slovinci živi in močni, da hočemo rasti.

Ko je ugotovil, da na oblikovanje našega človeka vpliva tudi cerkev, katere odnos do koroških Slovincov je znan iz zgodovine in iz današnjih dejanj, je govornik kot nadaljnjo komponento, ki oblikuje človeka, poudaril družbo in dejal:

V zadnjem letu smo doživljali naravnost orgije nacionalizma in šovinizma, ko so proslavljali 40-letnico plebiscita. Hujskanje je bilo na dnevnem redu, čeprav so govorili, da naj bi vsa Koroška praznovala. Toda zakaj bi praznovali koroški Slovinci, morda zato, ker so nam vzeli pravice in nas tako skrčili, da nas hočejo danes iskati z laterno? In vendar smo praznovali tudi mi in sicer tako, da smo na vsaki prireditvi povedali, da je praznovanje v prvi vrsti to, da se popravi krivice, ki so se 40 let dogajale nad našim ljudstvom.

Ves svet se danes razburja, ko bere o strašnih zločinih, ki jih ima na vesti morilec Židov — Eichmann. Danes naenkrat najdemo vsepovsod tudi še druge krivice in vemo, da so tudi na Koroškem našli takega človeka. A ni samo en Novak na Koroškem; takih Novakov je še vse polno na Koroškem, jih je vse polno po naših vaseh. Ampak ne hodijo s potuhnjeno glavo, ker bi se sramovali zločinov nad našim ljudstvom, ampak sedijo v občinskih odborih in spet odločajo o naših pravicah.

Tako je stanje na Koroškem in vse to vpliva na našega človeka. Ob taki psihozi je dejansko vreden občudovanja vsak posamezni »častni Slovenec« — kakor nas nekateri zasmehljivo imenujejo — ki že pošilja svoje otroke v dvojezično šolo, na barikade za narodne pravice. To pa je hkrati tudi obsodba si-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Novi poskusi SZ in ZDA:

Polet človeka v vesolje se vedno bolj približuje stvarnosti

Le z nekaj dni razlike sta Amerika in Sovjetska zveza izvedli nove poskuse, ki služijo kot priprave za polet človeka v vesolje. Ameriškim znanstvenikom je uspelo, da so prvo živo bitje — opico izstrelili v vesolje, od koder se je sicer »nekoliko utrujena«, vendar fizično in psihično »v zelo dobrem stanju« vrnila na Zemljo. V Sovjetski zvezi pa so uspešno izstrelili v vesolje umetni satelit, težak šest in pol tone, katerega kabina je izdelana tako, da bi v njej lahko poletel tudi človek.

Čeprav je ameriški poskus vzbudil v svetu veliko zanimanje, ga je nekaj dni pozneje močno zasenčil poskus, ki so ga sovjetski znanstveniki izvedli z doslej največjim umetnim satelitom. Zanimanje zanj je povečalo še dejstvo, da s sovjetske strani niso objavili podrobnosti, marveč je bilo le poudarjeno, da pomeni izstrelitev tako velikega satelita s tako natančnostjo velik uspeh za sovjetske znanstvenike, »toda največja zmaga je še pred nami« in je treba računati, da »bodo morda v kratkem objavljene novice«.

Iz teh napovedi so zahodni znanstveniki zaključevali, da ni izključeno, da je v novem sovjetskem satelitu tudi živ človek. Na Zahodu menijo, da bo resnico mogoče zvedeti šele po povratku satelita na Zemljo, v primeru pa, da se povratek ne bi posrečil, je verjetno, da svet prave resnice sploh ne bo zvedel.

Ugibanj okoli sovjetskega satelita še ni konec. Svetovna javnost se mora zato trenutno zadovoljiti z izjavami, ki so jih podali sovjetski znanstveniki. Iz teh pa je razvidno, da bodo v Sovjetski zvezi izstrelili v vesolje človeka šele takrat, ko bo zagotovljena njegova vrnitev na Zemljo. In kdaj bo to? Tega trenutno še ni mogoče vedeti — pravi neki sovjetski znanstvenik — vse, kar se ve, je to, da se bo zgodilo zelo kmalu!

Deklaracija kongoške vlade

opozarja na vlogo imperialistov in peščice narodnih izdajalcev

Zakonita kongoška vlada, katere predsednik Lumumba je še vedno v zaporu sodelavcev kolonialističnih in imperialističnih sil, se je na svetovno javnost obrnila s posebno deklaracijo, v kateri pojasnjuje položaj v Kongu. Vse miroljubne narode na svetu poziva, naj se postavijo po robu belgijski agresiji v Kongu, ki je odgovorna za sedanjí položaj v tej državi, države pa, ki pomagajo Belgiji, dejansko podpirajo mračno in razdiralno akcijo, ki ogroža neodvisnost vse Afrike. Posebej opozarja kongoška vlada na pogubno

vlogo tistih narodnih izdajalcev, ki služijo tujim interesom ter poudarja, da Kongožani ne bodo dovolili, da bi njihova dežela postala torišče boja med Vzhodom in Zahodom.

Vlada kongoške republike ponovno potrjuje, da je njena politika politika neodvisnosti, sloneča na načelih pozitivne nevtralnosti in nepovezovanja z bloki. Kongo pripada Kongožanom — je rečeno v deklaraciji — in kongožanom ljudstvu pripadajo tudi vsa njegova naravna bogastva, za katera se zdaj pehajo imperialisti in kolonialisti.

Upor na ladji »Santa Maria« je začel roditi prve sadove

Portugalski kapetan Galvao, ki je vodil upor na ladji »Santa Maria«, se je zatekel v Brazilijo, kjer mu je nova vlada odobrila politični azil. Vendar s tem njegov boj proti nedemokratskemu režimu na Portugalskem še ni zaključen; Galvao je namreč izjavil, da se ne bo nehal boriti.

Na drugi strani pa je njegov upor začel roditi prve sadove tudi na Portugalskem samem, kjer je skupina opozicijskih politikov zahtevala od državnega predsednika America Tomaza, da mora državi nemudoma dati vladno, katera bo vredna zaupanja in ki bo poskrbela za zopetno vzpostavitev normalnih razmer ter osnovnih svoboščin, kot so zajamčene v državni ustavi, vendar so trenutno zapise le na papirju.

Upor na ladji »Santa Maria« ter sedanjí korak opozicijskih politikov sicer nista neposredno povezana, vendar imata nekaj skupnega: boj proti diktatorskemu režimu sedanega vladnega predsednika Salazarja.

(Nadaljevanje s 1. strani)

Iz poročil na občnem zboru SPZ:

V zborovskem petju in glasbeni dejavnosti

naših društev je treba napraviti korak naprej

Zadnji občni zbor Slovenske prosvetne zveze je vseboval tudi poročilo o problematiki zborovskega petja po naših prosvetnih društvih. V poročilu, ki so ga pripravili za to najbolj poklicani prosvetaši — naši zborovodje — so bile zapopadene naslednje bistvene ugotovitve in misli:

Naši pevski zbori so se v zadnjih letih številčno povečali in pomladili. To velja zlasti za zborove v Podjuni in na Radišah. Vsega skupaj imajo Slovenska prosvetna društva sedaj 18 pevskih zborov in sicer 10 moških, 6 mešanih in 2 mladinska zbora. Zbori imajo številčno 7 do 30 pevk in pevcev, tako da je njihovo skupno število naraslo na 250. Če pa štejemo še pevce, ki prihajajo na vaje in sodelujejo le od časa do časa, pa je seveda njihovo število mnogo večje.

Aktivnih zborovodij imajo prosvetna društva 10. Poleg tega pa je po društvih na razpolago še nekaj zborovodij, ki pa v svojem kraju žal še nimajo pevskega zbora. Povprečna starost aktivnih zborovodij je več kot 45 let, kar narekuje potrebo po iskanju, vzgoji in usposabljanju mladih zborovodij. Prav tako pereč problem je pri večini zborov pomanjkanje inštrumentov za vaje. Potreba po harmonijah in klavirjih ni nič manjša od potrebe po ustreznih prostorih za vaje zborov.

Navzlic vsem težavam pa so bili pevski zbori v vsej preteklosti slovenskih prosvetnih društev na Koroškem steber njihove dejavnosti. Vedno spei, tudi v najtežjih časih so bili pevski zbori in zborovsko petje tista sila, ki je ljudstvo dramila in ga pričela družiti k prosvetnemu delu. Zato pa je potrebno, da posvetimo zborovskemu petju in pevskemu zborom vso pozornost. Ta pozornost ni le potrebna s strani zborovodij in SPZ, temveč tudi s strani društvenih odborov. Čas in razvoj zahtevata modernizacijo zborovskega petja, s tem pa tudi vedno večjo pomoč in podporo s strani prosvetnih organizacij in ustanov.

Naši zborovodje so spoznali, da pevski zbori ne morejo ostati na poli, ki so jo hodili v preteklosti. Spoznali so, da je treba napraviti korak naprej, da je treba seči po novejši ali vsaj višji pevski literaturi in interpretaciji pesmi ter tehniki zborovskega in solističnega petja. Da bi se za ta napredek usposobili, jim je SPZ v zadnjem letu priredila dva seminarja zborovskega petja, nad katerimi so zborovodje in pevci zelo navdušeni.

Na pevskem in inštrumentalnem področju naše prosvete pa je treba še mnogo nadoknaditi in ustvariti, kajti glasba je zelo važen faktor našega prosvetnega udejstvovanja. Zbore je treba neprenehno pomlajevati, neprenehno pa je treba — zlasti v vrstah mladine — tudi iskati mladih skritih talentov, jih dvigniti iz zatišja, jih usposabljati in jih postaviti pred ljudstvo bodisi kot pevce, bodisi v inštrumentalnih skupinah.

Naše prosvetne prireditve morajo postati bolj pestre. Zborovsko petje ne sme ostati osamljeno na odru, prav tako tu-

di ne igre. Iskati moramo lažje oblike, da bo prišlo več ljudi do samostojnega nastopa, zborom pa moramo prepustiti težje naloge v obliki kvalitativnih koncertov. V tem pogledu morajo društva pripravljati prireditve, ki bodo poleg krajših enodejank, prizorov in recitacij vsebovale tudi še vloške pevskih in pevsko godbenih točk z narodnimi melodijami in melodijami slovenske lahke glasbe, ki je v zadnjih letih dosegla v svetu zavidljivo višino. Po vseh društvih so harmonikaši, gitaristi, violonisti in pevci, tudi solospetevci ter spevov v duetu ali trio v slovenski glasbeni literaturi ne manjka. Bistveno pri tem pa je tudi, da za take prosvetne zabavne prireditve niso potrebne dvorane in odri, da jih lahko imamo v vsaki večji kmečki izbi in da zaradi tega lahko gremo z njimi v sleherno našo vas in da tam privabimo slehernega našega človeka.

Posebna skrb v glasbeni dejavnosti naših društev pa mora veljati našim najmlajšim. Povsod naj nastanejo mladinski pevski zbori ali pa inštrumentalne skupinice. To vrstno delo je najboljša obramba pred poljudenjem na cesti in šoli. Glasbena vzgoja je istočasno ena najboljših oblik prosvetne vzgoje naše mladine. V tem prizadevanju ni važno, če društvom uspe združiti 5 ali 10 otrok, kajti že po prvem uspelem nastopu se bo pričelo njihovo število večati. V letošnjem knjižnem daru SPZ je bila tudi pesmarica „Mladina poje“. Z njo je prišla v vasi in med mladino bogata zbirka ljubkih otroških pesmic, s katero so tudi v tem pogledu ustvarjeni pogoji za mladinsko zborovsko petje.

Zaključno so zborovodje v svojem poročilu pozvali vsa prosvetna društva in vse njihove odbore, da iščejo in zbirajo talente, ki ljubijo glasbo in ki želijo glasbene izobrazbe. Prav tako naj društva posvetijo vso pozornost zborovskemu petju in zboljšanju pogojev za vaje zborov; posebej pa so zborovodje položili družbenim odborom na srce, da zbirajo mladino v mladinskih pevskih zbora, pri čemer so obljubili, da bodo s svoje strani radevolje pomagali.

Dijaški dom Slovenske prosvetne zveze

skrbi za dobro vzgojo in za kulturno razvedrilo gojencev

Slovenska prosvetna zveza vzdržuje v poslopju Slovenskega šolskega društva v Celovcu, Tarviser Strasse 16 v neposredni bližini slovenske gimnazije svoj dijaški dom. Ta dom nudi sedaj prostora 23 dijakom, po končani drugi fazi prezidave pa bo s prihodnjim šolskim letom sprejel že lahko 40 dijakov. O življenju v dijaškem domu v preteklem letu je na občnem zboru SPZ obširno poročal njegov upravnik Franjo Ogris. V svojem poročilu je navzoče prosvetaše do drobnega seznanil z razmerami in življenjem v domu, istočasno pa tudi s kulturno prosvetnimi prizadevanji gojencev.

Dijaški dom SPZ ima svojega upravnika, ki dijake stalno nadzoruje. Dijaki živijo po hišnem redu, kateremu se mora vsak pokoriti. Čas učenja je dnevno določen s 4 urami, čas nočnega počitka pa z 9 urami popoldne in z 10 urami pozimi. Brez privoljenja upravnika noben dijak ne sme zapustiti doma. Za osebno čistočo in ustrezno prehrano dijakov je poskrbljeno prav tako, kot za snago in primerno kurjavo. Doma v zimskem času. Zato so obolenja dijakov redko pojav, kakšna kužna bolezen pa se doslej v domu še ni razpasla. Doslej od staršev še nihče ni imel povoda za kakšno upravičeno pritožbo. Učni uspehi dijakov so

enaki občin učnim uspehom po raznih šolah. V letošnjem prvem trimestrju je bila ena tretjina dijakov prav dobra in dobra, slabi in neprizadevni pa so le trije dijaki.

Navzlic zaenkrat utesnjenim prostorom se dijaki vedno bolj udeležujejo tudi kulturno-prosvetno. Imajo svoj pevski in tamburaški zbor, čedalje bolj pa se zanimajo tudi za slovensko knjigo. V zadnjem času so osnovali svoj inštrumentalni ansambel in se že brigajo za ustanovitev nekaterih prosvetnih klubov. V tem prizadevanju jim stojita ob strani Slovensko prosvetno društvo „Biserica“ v Celovcu in Zveza slovenske mladine. Kakor izgleda, se bodo še pred počitnicami predstavili z večjo kulturno-zabavno prireditvijo.

Ob koncu svojega poročila je tov. Ogris pozval prosvetna društva in njihove odbore, da vsestransko podpirajo prizadevanje dijaškega doma SPZ, tako z vplivom na starše kakor tudi z vključevanjem dijakov v društvena prizadevanja za časa njihovih počitnic, posebej pa še z zbiranjem prostovoljnih prispevkov v obliki živil, da bo vzdrževalnina v domu za starše dijakov lahko še bolj ugodna, kakor je.

PO ŠIRNEM SVETU

Bagdad. — Konferenca zunanjih ministrov arabskih držav se je zaključila s sprejemom vrste resolucij, ki se nanašajo na vprašanja Alžirije, Palestine, Omana in Mavretanije. Medtem ko so bile vse ostale resolucije sprejete soglasno, je bila resolucija o Mavretaniji, s katero je bilo določeno, da bodo arabske države glasovale proti sprejemu Mavretanije v OZN, sprejeta proti stališču Tunizije.

Varšava. — Med Poljsko in Zahodno Nemčijo so bili navezani prvi stiki, ki naj bi privedli do zboljšanja odnosov med obema državama. Na poljski strani navajajo v svojem stališču tri glavne pogoje za doseg takega izboljšanja: odnose med Poljsko in Zahodno Nemčijo je mogoče normalizirati le na podlagi enakopravnosti; zahodnonemška vlada mora odkrito priznati sedanjo mejo na Odra in Nisi ter opustiti revizionistično in revanšistično politiko; zahodnonemška vlada mora končno dokazati dobro voljo in se odločiti za načela političnega realizma.

Washington. — Novi ameriški predsednik Kennedy je imel s svojimi zunanjepolitičnimi strokovnjaki posvetovanje o „najbolj kritičnih točkah“ mednarodnega položaja. Glede Konga je prišlo do izraza mnenja, da je treba razorožiti vse oborožene sile v Kongu in sestaviti koalicijsko vlado vseh političnih struj, vključno gibanja zakonitega predsednika Lumumbe. S tem se ameriška politika približuje načrtu generalnega sekretarja OZN Hammarskjöldja, ki se prav tako zavzema za nevtralizacijo vojaških sil v Kongu.

London. — Nasprotno od Amerike pa se britanska vlada — vsaj po pisanju londonskega „Observerja“ — še vedno nagiba na stran grupacije Kasavubu — Mobutu, o kateri meni, da ji je uspel vzpodbuden napredek pri pripravljanju tako imenovane konference za okroglo mizo.

Beograd. — Po vesteh tiskovne agencije Tanjug bo Jugoslavija v prihodnjih petih letih izdala 17 milijard dinarjev za razširitev in modernizacijo jugoslovanskih pristanišč. Velik del teh sredstev bo vložen za pristanišče v Reki, ki ga bodo mehanizirali in tako povečali njegovo zmogljivost.

Recife. — Po dvajsetih dneh je bil končan upor proti portugalskemu diktatorju Salazarju, ki se je pod zelo nenavadnimi okolnostmi odvijal na portugalski ladji „Santa Maria“. Kapetan ladje Galvao se je izkrcal na ozemlju Brazilije, ladja pa bo vrnjena njenim lastnikom.

Havana. — V teku enega meseca bo dobilo 800.000 kubanskih družin v mestih dokumente o lastništvu poslopj, v katerih stanujejo. To se bo zgodilo na podlagi zakona o stanovanjski reformi, ki bo odstranil stare razmere, ko so nekatere veleposestniške družine imele po 50 in več stanovanjskih poslopj, večina uslužbencev in delavcev pa je morala plačevati visoke najemnine.

Hanoj. — Radijska postaja „Glas Laosa“ je objavila razglas vlade princa Suvana Fume, v katerem poziva ljudstvo in vojsko na skupni boj za neodvisnost države.

Moskva. — Meseca maja bo na Krimu že drugi sestanek ameriških in sovjetskih družbenih delavcev, o katerem pričakujejo, da bo prispeval k okrepitvi prijateljstva med narodi obeh držav in k zboljšanju odnosov med velesilama.

Beograd. — Po dvoletnem delu so jugoslovanski strokovnjaki končali projekt sondažne atmosfere rakete „Selenit“, ki bo verjetno sredi prihodnjega leta izstreljena v atmosfero skupno s približno 20 kg najrazličnejših instrumentov.

Kjöbenhavn. — Dansko sodišče je obsodilo voditelja danske nacistične stranke Svena Salikata na 20 dni zapora, ker je vodil protizidovsko propagando.

Razkrinkane laži o enakopravnosti

Kakor že prej v poročilih o dejavnosti SPZ, so bile trditve o enakopravnosti koroških Slovencev še posebno slikovito postavljene na laž s poročilom o finančnem položaju. Ugotovljeno je bilo, da je morala SPZ sicer redno odvajati državi, deželi in občinam razne davke in dajatve, da pa od države ali dežele v celem letu 1960 ni prejela niti enega samega groša, čeprav država pogodba izrecno določa, da morajo koroški Slovenci uživati enake pravice in ugodnosti kot ostali avstrijski državljani. Nasprotno pa so bile ravno v lanskem letu velikanske vsote iz javnih sredstev uporabljene v očitno protislovensko nemško-nacionalistične namene.

Počastitev Finžgarja

Pred zaključkom je občni zbor SPZ počastil slovenskega pisatelja Frana S. Finžgarja ter soglasno sklenil, da mu Slovenska prosvetna zveza ob njegovi 90-letnici podeli Drabosnjakovo priznanje in znak zahvale za njegovo dejavnost, ki je vplivala tudi na kulturno-prosvetno delo na Koroškem.

Poročilo o delu SPZ na občnem zboru:

Vztrajno iščemo nove oblike

izobraževanja, vzgoje in kulturnega razvedrila za naše ljudstvo

„Poleg potrebe usmerjanja in koordinacije prosvetne dejavnosti in potrebe po obnovi in razširitvi prosvetnega dela med včlanjenimi društvi potom usposabljanja mladega prosvetnega naraščaja je leto 1960 od Upravnega odbora SPZ tudi drugače zahtevalo povečano aktivnost in dejavnost“, je v poročilu Upravnega odbora uvo- doma povdaril njegov tajnik Blaž Singer. „Od nemško-šovinistične strani, zlasti od Landsmannschafti, Kärntner Heimatdiensta in Abwehrkämpferbunda je bilo za leto 1960 kot leto proslav 40-letnice plebiscita napovedano masovno oživljanje nemško-nacionalističnih strasti in duha, ki sta v teh krogih vzplamtela leta 1920 in ki sta pozneje na Koroškem pripravila ugodna tla za nacizem in njegove srove in zločinske pohode proti koroškim Slovencem. V obliki najraznovrstnejših prireditvev so ti krogi zastrupljali ozračje v deželi, je bilo vedno spet govora o Steinacherjevi in drugih „zmagi v nemški noči“ in se je razvijala stopnjujoča se gonja proti uresničenju člena 7 državne pogodbe. Zato je v letu 1960 stala pred kulturno-prosvetnimi organizacijami koroških Slovencev poleg vseh drugih tudi še velika naloga: obramba pred tem nemško-nacionalističnim navalom in obdržanje svojih položajev med ljudstvom.“

To nalogo so SPZ in včlanjena društva v veliki meri izpolnili. Poleg šestih centralnih prireditvev SPZ, katerih so se udeležile tisočglave množice in pri katerih je sodelovalo od 100 do 250 nastopajočih prosvetašev, so SPZ in včlanjena društva dali v letu 1960 še 102 kulturno-prosvetni prireditvi, med katerimi naj bodo posebej omenjeni literarni večeri slovenskih književnikov v marcu 1960 ter predvajanja filma „Dolina miru“. Naj-

večja kulturno-prosvetna manifestacija SPZ in včlanjenih pevskih zborov pa je bila nedvomno proslava 15-letnice osvoboditve in 5-letnice podpisa državne pogodbe 8. maja 1960 v razprodani dvorani Doma glasbe v Celovcu, pri kateri je nastopalo 250 pevcev in igralcev. Ta manifestacija je bila toliko pomembnejša, ker so na ta zgodovinski dan Avstrije takojimenovali domovini zvesti krogi popolnoma pozabili ali pa so ga namenoma prezrli.

Poročilo Upravnega odbora je bilo razdeljeno na 6 delov, na poročilo o prizadevanjih za organizacijsko utrditev društev in usposabljanje mladih društevnikih funkcionarjev, na poročilo o delu na področju zborovskega petja in glasbene dejavnosti ter na delo igalskih društev in potujočega kina.

smatra v vsakem društvu za prvo in glavno nalogo podrobno delo društvenega odbora. „Le z njim more društvo ustvariti krajevnim prilikam in težnjam svojih članov primerno društveno življenje in le potom podrobnega dela je mogoče to življenje usmerjati primerno skupnim načelom našega prosvetnega dela, usmerjati k izobraževanju članov in slovenskega človeka, kakor ga zahtevata sedanost in razvoj v bodočnost. Le z ljubeznijo in podrobnim delom je mogoče vzgajati naš mladi rod k ljubezni in spoštovanju do svoje materinščine in zemlje, do dosežkov in izročil svojih prednikov. Nasproti krutim mačeham, kakršni sta današnja šola in uprava v deželi za našega človeka, mora postati Slovensko prosvetno društvo in vsa naša prosvetna dejavnost tisti nositelj izobrazbe, vzgoje in kulturne družabnosti, ki bo znal vliči v srca družin in otrok tako spoštovanje in ljubezen do svojega naroda, njegovih zgodovinskih naporov in kulture, kakor jih zasluži in kakor jih uživa v kulturnem občestvu širnega sveta.“

Ta smoter dela naših prosvetnih društev nam mora preiti v meso in kri. Društvo mora z ljudstvom ustvariti, vzdrževati in izpolnjevati živ kontakt in mu posredovati kar se le da veliko kulturnih stvaritev in dobrin, razumljivo pa tudi kulturnega razvedrila in zabave. Iz tradicionalnih dvoran mora društvo najti pot na vas in med ljudi,

Koroški Slovenci Franu S. Finžgarju

ob njegovem 90-letnem življenjskem jubileju

Priljubljeni slovenski pisatelj Fran S. Finžgar, ki je včeraj obhajal svoje 90-letnico, je bil v teh dneh deležen številnih čestitk in priznanj, s katerimi so mu občudovalci njegovih neminljivih stvaritev izkazali ljubezen in priznanje.

Včeraj se je pri jubilaru zglasila tudi delegacija Slovenske prosvetne zveze. Ponesla mu je tople pozdrave in iskrene čestitke koroških Slovencev ter mu hkrati po soglasnem sklepu zadnjega občnega zbora SPZ izročila Drabosnjakovo priznanje, katere mu je Slovenska prosvetna zveza podelila „za neminljive stvaritve, ki so bile vzpodbuda za delo v kulturi in prosveti na Koroškem“.

Posebej pa je bilo v njem prikazano prizadevanje na področju kulturnih slikov in sodelovanja s kulturnimi ustanovami v Sloveniji in ostalem slovenskem zamejstvu. Poročilo z vseh teh področij je bilo zelo obsežno in kritično. Kazalo je neprenehna in razmeroma tudi uspešna prizadevanja SPZ in včlanjenih društev na polji smotrnejšega in današnjim modernim pogojem bolj odgovarjajočega dela društev.

Dobrišen del poročila je bil namenjen oblikovanju prikaza vloge in pomena prosvetnih društev in njihovih odborov. Tozadevno je bilo v poročilu rečeno, da SPZ

mora jih zbirati v slovenski družbi in jih sprostiti v svojem okviru. Potem bo šele našlo pravega razumevanja in veliko prijateljev, kar že potrjujejo prvi tozadevni polzkusi v preteklem letu in zlasti v zadnjih tednih.“

V poročilu o razvoju kulturnega sodelovanja je med drugim rečeno, da sta udeležba in razpoložnost ljudstva pri koncertih in nastopih skupin, ki so prišle iz Slovenije, najbolj pokazali potrebo po kulturnem sodelovanju. Vsa zadnja leta so pokazala, da naše ljudstvo živo čuti, da bi bilo odmirajoča veja na slovenskem na-

rodnem deblu, če ne bi bilo z njim kulturno povezano in če ne bi srkalo iz globokih korenin slovenske kulturne tvornosti. Zato ni živ člen naše skupnosti, niti naš prijatelj in ne prijatelj mirnega sožitja obeh narodov v deželi, kdor nasprotuje našemu kulturnemu sodelovanju z narodno celoto.

„Mi bomo naše sodelovanje s kulturnimi ustanovami v Sloveniji in v Trstu v bodoče še poglobili“, zaključuje Upravni odbor ta del svojega poročila, „ker je to želja našega ljudstva, ki iskreno želi, da bi se zlasti v okviru malega obmejnega prometa večkrat izmenjale prosvetne prireditve. To naše sodelovanje pa bomo poglobili tudi zaradi tega, ker vemo, da tudi med narodom sosedov v deželi vidno raste krog tistih, ki z odprtim srcem sprejemajo vsako priliko takega kulturnega sodelovanja in ki z veseljem in ponosom govorijo o svojih vti- slih in doživetjih ob gostovanju kulturnih skupin iz Slovenije. Prav njim pa prožimo roko in jih vabimo h kulturnemu sodelovanju z nami ter jim kličemo: Če smo sosedje na isti zemlji, bodimo tudi prijatelji in sežimo si v roke pri skupnih prosvetnih prireditvah v dobro kulturnega napredka ter miru in sožitja obeh narodov v deželi.“

Kulturno sodelovanje med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo

Za leto 1961 je bil med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo sklenjen nov sporazum o znanstvenem in kulturnem sodelovanju med obema državama. Ta sporazum predvideva med drugim, da bosta Jugoslavija in Sovjetska zveza letos izmenjali po 20 umetnikov. Poleg izmenjave solistov bo v tem letu gostoval v Sovjetski zvezi tudi slovenski vokalni oktet, manjši sovjetski ansambel zabavne glasbe pa bo priredil koncerte v Jugoslaviji. Nadalje bo v sovjetskih mestih nastopal ansambel beograjskega radia, medtem ko bo šel na gostovanje po Jugoslaviji 70-članski uralski narodni zbor.

Sporazum o kulturnem sodelovanju končno določa, da bodo vodila gledališča obeh držav letos uprizorila po eno še neuprizorjeno delo sovjetskega odnosno jugoslovanskega avtorja, na področju filmske umetnosti pa bodo v obeh deželah prikazane premiere najboljših jugoslovanskih oziroma sovjetskih filmov in bosta izmenjani delegaciji filmskih delavcev.

Umrla je slovenska pisateljica Manica Komanova

V Ljubljani je dobrih osemdeset let stara umrla Manica Komanova, ki si je ustvarila ime zlasti kot mladinska pisateljica. Kot kmečka delavka se je Manica Komanova skoraj trideset let izobraževala sama, preden je stopila v slovenski kulturni svet, toda zapustila je lepo zbirko književnih del, tako leposlovne, poučne in dramske vsebine, še posebno pa izrazito mladinske literature, s katero si je postavila lep spomenik.

Vladimir Klemenčič:

Migracije prebivalstva na Koroškem med leti 1934—1951

Primerjava števila, ki ustreza razliki med nazadovanjem kmečkega in napredovanjem industrijsko-obrtnega prebivalstva ter prirastkom izven Koroške rojenega prebivalstva, nam do neke mere kaže, v kolikšni meri je doseljevanje tujega prebivalstva, kljub gospodarskemu zastoju nekaterih okrajev odgovarjalo realnim potrebam po delovni sili ter v kolikšni meri so se morali izseliti domačini zaradi tega iz domačega kraja.

Razlika med napredovanjem obrtno-industrijskega prebivalstva in nazadovanjem kmečkega, znaša v severnokoroških okrajih 9638, v južnokoroških pa 4305 v prid industrijsko-obrtnega prebivalstva. Bolj občutne razlike pa kaže pregled po posameznih okrajih.

V korist industrijsko-obrtnega prebivalstva je razlika pozitivna v podeželskih okrajih severne Koroške, v okraju Spittal za 6755, Wolfsberg za 2829 in Šentvid za 54; po južnokoroških okrajih je pa pozitivna v okraju Beljak-okolica za 4406. Negativna je pa v Velikovecu pa 100, v Šmohorju pa za 1.

Če primerjamo število, ki ustreza razliki med nazadovanjem števila

kmečkega prebivalstva in porastom industrijskega prebivalstva s porastom izven Koroške rojenih po okrajih, ugotovimo, da je na severni Koroški kljub večjemu porastu industrijsko-obrtnega prebivalstva znatno manjše doseljevanje tujcev, kakor na južnem Koroškem. Z južne

10 Koroške se je morala v kmetijstvu sproščena delovna sila in prirastek odraslega domačega prebivalstva izseljevati po eni strani zaradi gospodarskega zastaja, po drugi strani pa zaradi doseljevanja tujega življa v večjem obsegu, kakor na severnem Koroškem.

Na severnem Koroškem je kljub doseljevanju tujcev očitno ostalo na razpolago del novih delovnih mest tudi za domačine, na južnem Koroškem so pa večji del novih delovnih mest v neagrarnih poklicih zasedli doseljenci, v kmetijstvu spro-

ščena delovna sila in prirodni prirastek odraslega avtohtonega prebivalstva se je pa moral izseliti. Zaradi spremembe upravnih meja med mestom in sodnim okrajem Celovec, nimamo razpoložljivih podatkov za ugotavljanje sprememb gospodarske strukture prebivalstva za okraja Celovec-mesto in Celovec-okolica. Pri analizi porekla prebivalstva po rojstnem kraju smo ugotovili, da se je v mestih število izven rojstne občine na Koroškem rojenih prebivalcev relativno malo povečalo, zato lahko sklepamo, da je prirastek delovnih

mest v mestih komaj zadoščal potrebam mestnega prebivalstva in prebivalstvu iz ožje okolice ter doseljencev, zaradi tega so si morali viški delovne sile s podeželja večinoma iskati zasluzka izven Koroške.

Zaključni pregled

Za demogeografske razmere na Koroškem je značilno, da so se že pred letom 1934, zelo intenzivno pa po drugi svetovni vojni naseljevali inozemci in doseljenci iz drugih avstrijskih dežel. V notranjih selitvah v okviru Koroške je preseljevanje močnejše s severne Koroške na južno, kakor narobe. Na severni Koroški je med leti 1934—1951 število delovnih mest naraslo, na južni pa razen na območju mest Celovca in Beljaka v glavnem stagniralo. Na severni Koroški so dobili zaposlitev na novih delovnih mestih razen doseljencev do neke mere tudi domačini, medtem ko so si morali na južnem Koroškem viški delovne sile skoraj v celoti iskati zasluzka izven Koroške, ker se je število delovnih mest v kmetijstvu bolj skrčilo kot pa je naraslo število delovnih mest v industriji in obrti, del teh so pa še razen tega zasedli tujci. To velja zlasti za okraja Velikovec in Šmohor.

(Se nadaljuje)

Tabela VIII.

Nazadovanje števila kmečkega in napredovanje industrijsko-obrtnega prebivalstva med leti 1934—1951 na podeželju

Okraji	Nazadovanje števila kmečkega prebivalstva	Napredovanje industrijsko-obrtnega prebivalstva	Razlika	Število doseljenih
Beljak-okolica	— 5.826	+ 10.232	+ 4.406	7.345
Šmohor	— 2.457	+ 2.456	— 1	1.085
Velikovec	— 4.241	+ 4.141	— 100	1.282
Šentvid	— 6.202	+ 6.256	+ 54	2.416
Spittal	— 6.533	+ 13.288	+ 6.755	6.012
Wolfsberg	— 5.102	+ 7.931	+ 2.829	1.422
Južnokoroški nacionalno mešani podeželjski okraji	12.524	16.829	+ 4.305	9.712
Severnokoroški nemški podeželjski okraji	17.837	27.475	+ 9.638	9.850

Rentniki so oproščeni pristojbin za radio in televizijo

Zavod za starostno zavarovanje delavcev sporoča, da so rentniki oproščeni plačevanja pristojbin za radio in televizijo, če pri eni osebi mesečna renta po odtegnitvi stanarine in eventuelnih otroških doklad ni višja kot 700 šil. Pri dveh osebah upravičujo se oprostitve plačevanja teh pristojbin renta, ki je nižja od 1000 šil.; pri treh osebah pa mora biti nižja od 1100 šil.

Rentniki, katerim je priznan prispevek za onemoglost, pa so ne glede na višino rente oproščeni omenjenih pristojbin.

Za oprostitve od plačevanja teh pristojbin je vendar treba vložiti posebno prošnjo pri krajevnem poštnem uradu, kjer so v ta namen brezplačno na razpolago potrebni formularji.

ŠT. JANŽ V ROŽU

V družini širom naših dolin znanega krojaškega mojstra Janeza Weissa so na Svečnico imeli dvojno pomembno slavlje. Janez in njegova žena Milka iz znane Tišlarjeve družine sta slavila svojo srebrno poroko istočasno, ko je mladi sin Hanzej — tudi že krojaški mojster — pripeljal Katico Einspielerjevo, pd. Sramsčnikovo iz Zg. Vesce, kot ženo in življenjsko družico na svoj dom. Po poročnih obredih v domači farni cerkvi so sorodniki poročenca slavili v Tišlarjevi gostilni.

Janez Weiss je kot človek, mož in Slovenec vedno na svojem mestu. Že kot mladega fanta smo ga srečali v domačem prosvetnem društvu, katerega predsednik je postal, ko si je ustanovil svoj dom in družino in ko je minula vihra druge svetovne vojne. V tej vojni, polni nasilja in preganjanja koroških Slovencev, je naš Janez vedel za svojo dolžnost. Bil je med prvimi organizatorji protifašističnega narodnoosvobodilnega gibanja koroških Slovencev in zaupnik vseh, ki so bili protinacističnega mišljenja. Istočasno pa je podpiral domačine v pregnanstvu po izseljeniških in koncentracijskih taboriščih in vzdrževal zveze z njimi. Po končani vojni je Slovensko prosvetno društvo pod njegovim predsedstvom zaživelo, kakor redkokdaj poprej. Janeza pa tudi ni manjkalo nikoli pri delu naših osrednjih narodnih organizacij. V velikem zaupanju, ki ga uživa s strani našega ljudstva, je bil 10 let podpredsednik Slovenske prosvetne zveze, sedaj pa je predsednik njenega nadzornega odbora.

V svoji soprog Milki je našel Janez zvesto, marljivo in vzpodbudno življenjsko družico. V srečnem zakonu sta vzgojila 3 otroke — Hanzija, Kristo in Zorko — v zveste otroke družine in naše skupnosti. V lepi zakonski harmoniji pa se je večala tudi Janezova delavnica in po svoji solidnosti in vpljudnosti zaslovela po vsem Rožu in posebno v Celovcu.

Mladi Hanzej je v pravem pomenu besede sin svojega očeta. S svojimi mladimi silami družji šentjanško mladino in mladino srednjega Roža in je aktiven član in odbornik domačega prosvetnega društva, športnega društva ter tamburaškega in pevskega zbora. Nastopa pa tudi kot spreten igralec in mlad režiser. Njegova mlada izvajalka Katica je enako požrtvovalna in odlična pevka in igralka, ki jo poznata Gure in Rož.

Spričo take narodno prosvetne dejavnosti očeta, sina in njegove neveste so bili slavljenci deležni obilnih čestitk. Med drugimi so poleg šentjanškega prosvetnega društva slavljencem poklonili darila in čestitali še domači pevski zbor, Rožanski pevski zbor, športno društvo Št. Janž in prosvetno društvo iz Bilčova. Slovenska prosvetna zveza pa je poleg darila slavljencem čestitala brzojavno s svojega občnega zbora.

POTUJOČI KINO SPZ

predvaja slovenski umetniški film

VESNA

v petek, dne 17. februarja 1961 ob 20. uri pri Cingelcu na Trati
v nedeljo, dne 19. februarja 1961 ob 10. uri v kinopodjetju Kraut v Pliberku ob 13.30 uri pri Šerčerju v Šmihelu ob 19.30 uri pri Šoštarju v Globasnici

Ta film je dostopen tudi za mladino pod 17 let.

Teden prosvetnih in zabavnih večerov po naših odmaknjenih vaseh

»Prosveto in kulturo na vas in med ljudstvo« je geslo, ki ga je za letošnja prosvetna prizadevanja izdala osrednja kulturno prosvetna organizacija koroških Slovencev, Slovenska prosvetna zveza. Tega gesla, ki v praksi pomeni prenos naše ljudskoprosvetne in razvedrilne dejavnosti iz tradicionalnih dvoran neposredno med ljudstvo v preproste dvorane in kmečke izbe na vasi, se po vrsti oprijemajo naša društva. Tako so v zadnjih 14 dneh krajevna prosvetna društva priredila šest prosvetnih in zabavnih večerov in sicer v Grabalji vasi, na Radišah, v Selskem Kotu, v Podravljah ter na Obirskem in v Lepeni. Na teh prireditvah so sodelovali domači pevski zbori, harmonikaši, recitatorji in instrumentalni ansambli, kot gost pa je v teh krajih bival štiričlanski umetniški ansambel DPD Svoboda Kranj. V doslej prosvetno najbolj odmaknjenih krajih se je pri prvem poizkusu tovrstnih prireditev zbralo več kot 100, ja celo 200 ljudi, navdušenih za slovensko besedo in pesem ter sproščenih v slovenski družabnosti.

Začelo se je v Grabalji vasi. Ob osmih zvečer je bila Pušnikova dvorana nabito polna. Vse je bilo zastopano, od že dolgo osivelih očencev do mladih brhkih dečel in fantov. Spored je začel Zdravko Hartmann s svojima zboroma iz Škocijana in Št. Vida. Za zboroma je nastopil umetniški ansambel iz Kranja, kjer so nas Silvo Ovsenk, Ivanka Černe, Zmago Benčan in Vital Ahačič v besedi, spevih, recitacijah in prizorih naprej popeljali skozi slovensko zgodovino od Prešerna preko Cankarja in najtežjih let narodno osvobodilne borbe slovenskega naroda v današnjost, kjer tudi v besedi in pesmi utripa

je pripetilo nekaj novega, prvič doživetega. Kakor po snegu zvončki v logu, tako so na teh večerih naenkrat vzkliknili in se predstavili naši skriti talenti, nas razveselili in presenetili s svojim znanjem in veseljem.

Na Radišah pri Mežnarju, kjer so sodelovali domači pevski zbor pod vodstvom Šimeja Wrulicha in njegovi sinovi harmonikaši, in v Selah pri Maleju se je domačinom predstavil instrumentalni trio »Fantje s planine«, Franci, Toni in Zdravko. Z neverjetno spretnostjo so ti samouki, ki ne poznajo niti not, temveč igrajo na posluh, igrali vižo za vižo in se na Radišah naenkrat znašli z Wrulichovimi

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

obvešča

da bo po sklepu skupne seje Nadzornega in upravnega odbora imela svoj

redni občni zbor

v soboto, dne 18. februarja 1961 s pričetkom ob 9. uri

v dvorani 1 Delavske zbornice v Celovcu.

ritem tehnike. V tem delu večera sta sodelovala še Mihej Kap in Blaž Singer. V drugem to je zabavnem delu pa so Ivanki in Zmagu pričele po vrsti vreti iz srca slovenske narodne in zabavne pesmi, ki jih je spretno spremljal Vital na svoji harmoniki. Pravi cukrček na veselo razpoloženje pa je bil nastop instrumentalnega tria »Koročan«, ki ga vodi Hanzej Kežar in ki se je — kakor da bi mesece vadil skupno — naenkrat znašel v prijetnih vižah in popevkih s harmonikašem in pevcema umetniškega ansambla iz Kranja. Zares: Kjer je za prosvetno dejavnost odprto srce, tam znanje pride samo od sebe. Vsi smo prišli do zadoščenja, pevski zbor, ki je moral vedno spet nastopati, pevec gosta in godci, posebej pa še prebivalstvo, ki se je lepote večera tako navžilo, da se je kmalu sprostito v zadovoljen ples, pri katerem se je veselilo do poznih ur.

Lahko bi zapisali, da je bil spored poldoben v vseh nadaljnjih krajih. Če pa hočemo biti pravični, pa le ni bil. Povsod se

fant in Vitalom v skupni godbi v veliko lastno navdušenje in navdušenje vseh, ki so bili navzoči.

V Podravljah, kjer je ansambel iz Kranja priredil večer tamošnjim gojencem kmetijske šole in gojenkam gospodinskega tečaja ter njihovim učiteljem, je bilo navdušenje še posebno veliko. V kolikor Vital ni mogel več igrati za ples, mu je prišlo v pomoč šola s ploščami slovenske narodne in zabavne glasbe.

Najbolj zaživeli pa so ne teh večerih kraji, ki so za ohranitev slovenske besede na Koroškem v narodno osvobodilni borbi doprinesli največ žrtve: Lepena, Obirska in Sele. V teh krajih so takorekoč vsi naši ljudje prišli na večere z vidno svečanostjo. Na Obirskem se je v polni Kovačevi gostilni zbral krajevni pevski zbor, šolski upravitelj Valentin Polanšek pa je večer olepšal še z branjem svojih pesmi. Dela slovenskih pesnikov pa je pomagala recitirati tudi učiteljica Elči Jerlichova. V zabavnem delu pa smo odkrili, da imajo

ma. Ker so nam to sami zatrjevali, smo jih bili toliko bolj veseli.

Ta večer nam je vsem ponovno pokazal, da smo Slovenci na tej in oni strani Karavank res bratje in sestre, da nam je vsem mati Slovenka. Med tujimi ljudmi bi ne moglo v tako kratkem času zavladati tako razpoloženje, tako razumevanje in tako prijateljstvo, kot je bilo med nami. To prijateljstvo in razumevanje bi morali videti tisti, ki bi nas Slovence tako radi delili na več vrst in ki pravijo, da se Slovenci to- in onstran Karavank ne moremo s svojo govorico sporazumeti. Ne dajmo se zapeljati od takih krivih prerokov, pa tudi ne od tistih med nami, ki »trenutno« ne želijo gojiti stikov s sosedno državo. Ostanimo to, kar smo, Slovenci.

Mnogo je k veselemu razpoloženju doprinesel tudi naš pridni instrumentalni trio. Navdušil je vsakogar, ki ga doslej še ni poznal. Ob zvokih njegovih prijetnih slovenskih viž smo se kmalu zavrteli (zato smo morali ne-kaj miz postaviti na prosto) in plesali smo vse dotlej, dokler se naši prijatelji iz Kranja niso poslovili. Iz srca smo jim stisnili roko in vsi smo imeli le eno željo: Pridite še, zelo smo vam hvaležni za ta večer. Na svidenje!

tudi Obirčani prijeten instrumentalni trio. Večer je po svoje izpopolnil del harmonikaškega zbora SPZ, ki je prišel na Obirsko popolnoma nepričakovano in iz lastnega nagiba.

Naravnost edinstven pa je bil zadnji večer v Lepeni, ki se ga je udeležilo okoli 200 ljudi. Tu je pod vodstvom Vladimira Prušnika sodeloval pevski zbor, ki nosi ime narodnega heroja koroških Slovencev, Francea Pasterka-Lenarta, za zabavo pa je pridno skrbela godba Bajdnovih fantov. Ta večer je prišel v Lepeno tudi šolski upravitelj in pesnik Valentin Polanšek, ki je to domačin in ki je za ta večer posvetil svojemu domačemu kraju in bridki usodi svojcev v drugi svetovni vojni v srce segajočo pesmico. Svoj talent kot recitatorka pa je pokazala tudi še Bredica Kuharjeva. — Šele ko se je svitalo, so domačini odhajali na svoje domove, polni veselja in zvokov narodnih in tod okoli ponarodelih partizanskih pesmi, ki so odmevale celo noč po dvorani Rastočnikove gostilne.

Težko je oblikovati na papirju vse neminljive vtise in spomine na te večere. To bodi pridržano posebnemu dopisu iz Sel, iz katerega v resnici odseva razpoloženje in zahvala vseh, ki so bili teh večerov deležni. Z naše strani bodi ob zaključku ugotovljeno le to, da je prvi organizirani poizkus tovrstnih prosvetnih prireditev v polni meri uspel, da ljudem dopada in da si podobnih srečanj želijo. Zato je edino pravilno, da prosvetna društva iz lastnih sil potem posredovanja primernih ansamblov pričnejo s tovrstnimi prireditvami v vsem svojem območju.

BILČOVŠ

Pri pd. Rigelnjaku v Kajzazah je mati vdova le s težavo še premagovala naporna gospodinska opravila. Težko je že pričakovala naslednjico. Zato se je moral mladi gospodar Blaž Gasser odločiti, da poišče in pripelje k hiši mlado gospodinjico. Poiskal jo je visoko gori v Sodraževju pri pd. Žlajharju in jo pripeljal zadnjo nedeljo na svoj dom. Prej pa smo še obhajali veselo ženitovanje pri Miklavžu v Bilčovsu.

Nevesta Frida Krušič je bila deležna navkov naših gospodinskih šol, kjer je pridobila mnogo znanja za težki gospodinski poklic. Tako bo nedvomno ob pomoči izkušene Rigelnjakove mame lahko zagospodinjila na svojem domu v srečo in zadovoljstvo sebe in mladega moža. — Naš Bvažej je daleč naokoli poznan kot izvrsten tesar v podjetju svojega brata Francija v Bilčovsu. Mladi Rigelnjak je tudi vnet in požrtvovalen prosvetaš naše »Bilke«, kjer je bil v pevskem in tamburaškem zboru ter v igralški družini vedno med najpridnejšimi. Zato smo prepričani, da bo tudi v zakonskem stanu društveno prizadevanje podpiral z vsemi svojimi močmi ter tako naprej držal tradicijo svojega očeta in deda, ki sta bila vedno neomajna v naših vrstah. Naj spremlja sreča in veselje mladi par skozi življenje, je želja nas vseh, ki mlada zakonca poznamo in spoštujemo.

*

V preteklem tednu pa je zapustila našo skupnost Sramsčnikova Katica in se podala v Št. Janž, kamor jo je kot zakonsko družico popeljal mladi Hanzej Weiss. Katica je bila naša vzorna in požrtvovalna prosvetašinja, ki je živela z nami vselej, pa tudi bridke ure in dneve. S svojimi starši je bila 1942 pregnana iz rodne grude v mrzlo tujino in tam kot otrok delila z nami vso krutost izseljenštva. Po svojem povratku domov in po končani šoli je vstopila v naš pevski zbor in v igralško družino, kjer je sodelovala do svojega odhoda. Težko jo bomo pogrešali in zato smo na njen poročni dan 2. februarja pohiteli tudi mi v Št. Janž, da ji zaželimo ob vstopu v zakonski stan obilo sreče in zadovoljstva ob strani svojega mladega moža.

KOLENDAR

Petek, 10. februar: Sholastika
Sobota, 11. februar: Lur. M. B.
Nedelja, 12. februar: Evlija
Ponedeljek, 13. februar: Gregorij
Torek, 14. februar: Pust
Sreda, 15. februar: Pepelnica
Četrtek, 16. februar: Julijana

Pust je bil v tistem mestu nori praznik pustnih krink, mask, šem, milijonov pisanih trakov, ki so jih lučali z oken in balkonov na ulico, da so videli s tramvajskih žic kakor tisoče kač, papirnatega dežja, ki je rosil na ljudi po cestah in po sijajnih, lesketajočih se dvoranah. Pust — to je bil sijajen praznik zdravega smeha in zadirčnih zbadljivk, smeha, ki ne more umreti v nobenem človeškem srcu in kateremu je človek tudi posvetil en dan v letu, da bi pozabil vsakdanjo žalost in tegobo.

V tistem mestu ob reki so v zgodnji jutranji

nik, pa čeprav je bil še tak sončen dan — potem filmske igralka, mestni župan, in državni poglavarji vseh dežel.

Ko je sprevod nadaljeval svoj zmagoslavni pohod skozi vse mesto, da bi z budnico bobnov in piščali prebudil vsakogar v starih, grintavih hišah, so hoteli in restavracije odpirali svoja vrata. Zadišalo je po vroči prežganki in čebulnih poticah, po tem zastoj-karskem zajtrku, ki ga je jedlo staro in mlado, bogati in revni — vsi, ki so živeli v tem velikem mestu. Popoldne je spet petdeset bobnarskih skupin z ogromno množico pustnih

PUSTNI

vestnik

10. februar 1961

Štev. 6 (978) — 5

Praznik smeha

nji uri pustnega torka po ulicah zaropotali bobni. Na tisoče ljudi in otrok je v sivem svitu pričakovalo na ulicah, spomenikih, oknih in balkonih nad petdeset velikih bobnarskih čet iz petdesetih različnih mestnih okrajev, ki so se v fantastičnih preoblekah, v eni povorki, bobnajoč in piskajoč na piščali, pomikala skozi ulice starega mesta. Pred njim so šli nosači lampijončkov in velikanskih transparentov, imenovanih »laterne«, ki so jih v sprevodu nosili na ramenih. Te »laterne« so bile narejene takole: na leseno štiristranično ogrodje je bilo razpeto platno, na katero so slikarji v živih barvah naslikali karikature vseh oseb in svetovnih dogodkov, ki so bili v preteklem letu pomembni ali pa so imeli za posledico to, da je ljudstvo še te-

šem pridrvelo na ulice. Toda zdaj niso prišli v eni povorki, marveč divje in neurejeno, brez ozira na prometne predpise. To se je za ta praznik smeha tudi spodobilo. Vsaka skupina je šla tja, kjer ji je bilo bolj všeč.

Tramvaji tisto popoldne sploh niso vozili,

Laterne in Gelgerjeve števce, posebno konstruirane za ugotavljanje manjšin, dobite po zelo ugodni ceni v strokovni trgovini „Germanizator“.

tudi konjske vprege so morale na ulicah obstati, izgubljene sredi ponorele, vesele množice, ki je plesala po avtomobilskih krovih, plezala po žlebovih, skakala s streh v razprostrte rjuhe, ki so jih držali ljudje na ulici, med-

tem ko so se nad glavami pomikale ugasle laterne kakor matice izgubljenih skupin. Toda tokrat so bili ljudje našemljeni v Hitlerja, Mussolinija, Stalina, župana, filmske igralce, svetovno znane umetnike in boksarje. Skozi množico so se pomikali okrašeni vozovi, ki so jih vlekli konji in pustne šeme na njih so metale med množico rok na ulici in na oknih listke z zbadljivkami (recimo: »Kdor ta listek dobi, je osel!«), metale so pomaranče in šopke cvetic.

Po gostilniških vrtovih in cestah so se med gnečo prerivale pustne šeme, oblečene v bele majice, modre hlače in s krinko, ki ima strašno dolg nos. Te šeme so nosile v mrežah pomaranče — z njimi so obdarovale otroke. Najčeste pa so poiskale svoje žrtve med odraslimi. Od vogala do vogala, od mize do mize so jim z izpremenjenim glasom za varno krinko, med smehom navzočih, v pesmicah očitala vse grehe preteklega leta. Te šeme so hodile od gostilne do gostilne in kjer so našle tistega, ki so ga iskale, so takoj zapele svoje pikre pesmice na njihov račun. Tudi

otroci, preoblečeni v šeme, so hodili k svojim sošolcem in jim peli zafrkljive pesmice.

Mrak je že legel na zemljo, v lesketajočih se dvoranah se je pričel ples v krinkah. Pisane kače so visele s tramvajskih žic, toda ulice so bile nabito polne pustnih šem, ki so rajale z lampijončki, in konfeti — tega okroglega papirnatega dežja je po ulicah bilo toliko, da so se otroci do gležnjev vdiral v nje in mislili, da hodijo po snegu.

PUST

Pol je človek, pol strašilo,
kadar hodi skozi vas,
nos ima zavihan v žilo,
za rogove par klobas.
Koder gre, povsod raztrosi
smeh in sto kosmatih šal,
in klobuk po strani nosi
v znak, da je vseh norcev kralj.

Vsako leto, ko goduje,
v loncu je pražičja gnlaj,
in povsodi, kjer potuje,
tisti dan je dragi svat;
usta so zato mu polna
sladkih krolav in klobas,
pije pa kot stara žolna
in razgraja na ves glas!

In ko maje se po vasi,
ves obkrožen od zijal,
se ob njem nabere včas
smejna, pisana drhal:
eden je enak pražičku,
drugi kosi je enak,
ta spet sličen je teličku,
drugi kakor vol rogat.

No, tako se okrog Pusta
zbere ves neumni svet,
z njim se dere na vsa usta,
da ne pride do besed.
Če ta dan po kakem polu
te zanesejo noge,
pusil pamet spali v kotu
za pečjo doma nekje.

Pust pa tudi kako pravo
včasih uganiti zna:
on, na primer, vso naravo
že lahko budi iz sna,
in ko mimo nas potuje,
od kosmatih šal bradat,
že med smehom oznanjuje,
da bo kmalu spet — pomlad!

Brezplačno obrambo obremenjenih nacistov prevzame odvetniška pisarna dr. Židožrel in dr. Krvnik, ki ima najboljše zveze in lahko zagotovi oprostitev obtožbenca.

HAJMADRAJARII!

LANSLAJDI!

Domovina je v nevarnosti!

Pustna vas, v februarju 1961. Naš dopisnik je iz dobro obveščenih krogov zvedel vest, ki globoko pretresa hajmadrarska čustva vseh naših lanslajdov: Plačani izdajalci so na delu, da bi preluknjali obrambni zid in našo vroče ljubljeno domovino brezvestno spravili v največjo nevarnost.

Če bi se uresničile nakane teh podležev, bi bilo v nevarnosti vse, kar nam je sveto, kajti veter novega časa bi neovirano pihal po naši deželi in podiral zidove starih tradicij: šege in navade, ki smo jih, čeprav tuje, vsiljevali ljudstvu kot domače; prednostne položaje, ki smo si jih vzeli kot gosposki narod; izkušene oblike narodnostne politike, izoblikovane in vseskozi preizkušene v svetem boju večine proti nasilju manjšine; časti in odlikovanja, ki smo si jih krvavo prislužili v zvesti službi našega nepozabnega Adolfa I. — vse to in še mnogo drugega bi odplavila povodenj, kot jo pomeni nauk krivih prerokov medsebojnega spoštovanja in mirnega sožitja.

Hajmadrarski, lanslajdi! Zato v teh resnih dneh velja za nas vse: Naj nas še nadalje preveva in vodi duh tisočletnega rajha, ki smo ga zvesto očuvali skozi mračna leta po vojni vse do danes, ko ga spet gojijo vsi resnični patrioti. Na delo, v boj z geslom

„Denn heute gehört uns ...!“

Pišejo nam ...

Vsi veste, da gradimo v Bleiburgu močeno trdnjavo, ki nas bo branila pred vsakim sovražnikom in imamo naš Grenzlandheim že pod streho in moramo naznaniti, da nam je zmanjkalo penenez in zato ne moremo graditi naprej in smo sklenili in bomo fistihi 32.000 šilingov, ki jih je prispeval VDA, razpisali kot nagrade tistim, ki bodo v VDA obudili staro ljubezen do nas prebivalcev južne marke in smo še sklenili in bomo zaslužnim Standartenführerjem pri-

pravili častne sedeže v naši trdnjavi, ker je bilo tako vodstvo posebno koristno in smo prepričani, da bo tako vodstvo tudi v prihodnje posebno koristno in bomo za naš Grenzlandheim dobili še denarjev in ga bomo dogradili do konca, saj nam manjka le še nekaj milijonov in imamo do 50-letnice zmage v nemški noči še časa in tudi Standartenführerjev še dovolj in bomo zato poskrbeli, da bo novi dom služil samo interesom VDA in Standartenführerjev.

vzdigne. Vedno so se tako odpirala. Hitro gre po tlakovani stezici. Potrka in vstopi, ne da bi čakal, da se mu oglasi, zadržujoč dihanje, da bi imel gostejši glas.

„Dober večer, gospod profesor.“

Andra, nagnjen nad papir, s peresom v roki, vzdigne glavo in ne odgovori, gost ga je presenetil.

Vukašin sede na klopec zraven vrčev:

„Pišete?“

„Običaje mojega naroda.“

„Ali pri nas še traja ljudožrstvo?“ maje z glavo in gleda v copate. „Ali vas še zanima prefeklost?“

„Kako še?“ se namršči Andra, ne da bi ga pogledal.

„Kaj je z mojim očetom?“

„Vidim, tudi tebe še skrbi preteklost.“

Nekaj kot smehlaj preleti Vukašinove ustnice. Pogledata se. Mirno.

„Prefeklost ne, oče pa — vsekakor.“

„Zmotno sem mislil o tebi,“ vstane od preproste mize, pregrnjene s časnikom. „Vidim tistega otroka, molčečnega in ubogljivega. Tistega marljivega dečka s hitrimi očmi ...“

Vukašin vidi na njem isto kratko brado, temno, ki se mu je vedno zdela podobna listu robidnice, pritrjenemu, da bi skrli žogico podbradka, vidi tudi umazani kožuh brez rokavov, prav isti kožuh, ki ga je profesor imel tudi tedaj, ko ga je Ačim pripeljal k njemu, da ga vpiše v prvi razred.

„Bolje je, da govoriva o mojem očetu,“ ga ustavi.

„Najprej o sinu,“ mežika z desnim očesom, kakor vedno kadar se jezi.

Igralec v blodečem gledališču, pomisli Vukašin in reče:

„Od tega ni nobenega prida.“

„Ali ti veš, da je tvoj ded umrl s kito?“ dene roke na hrbet in se zgrbi. „Poslednji s kito v teh krajih.“

„Ali hočete reči, da sem tudi njemu nekaj dolžen?“

„Hočem reči, da je ta nepismeni mlinar Luka Prišlec, v mojem delu je zapisano celo njegovo življenje, ta beli mož, ki je celo življenje preživel ob Moravi, imel svoja moralna načela in se jih držal do kraja življenja. Z nikakršnimi kaznimi in globami ga oblasti niso mogle prisiliti, da bi si odrezal kito. In to je nekaj, mladi gospod doktor!“ mahne z roko z namerjenim kazalcem. „S takim dejanjem se ti in tvoji vrstniki, ki se iz evropskih kavaren posmehujete prednikom in izročilu, ne morete pohvaliti.“

„Oprostite, da sem si vas drznil vznemirjati ob tej uri. Pišite svoje običaje,“ — Vukašin se trklja z rokavicami pa kolenih, ne da bi vstal. Hoče samo zasukati pomenek.

„Posmehuješ se mi!“

„Nisem zato prišel v vašo hišo. Vidim, da sta vaša vrča polna, in vsekakor imate nekoga, da vam prinaša zvezke.“

Andra naredi tri korake med mizo in posteljo, pa povzdigne glas:

„Ko si prišel za božič domov, kako si si upal iti skozi Palanko, ne da bi me obiskal?“

„Nisam vas obiskal, da se ne bi pogovarjala o takih rečeh.“

„Moja hiša ni obcestna krčma. Sleci ta plašč. Gotovo ti ga je kupil tast. Naloži v peč. V posode nalij vode, da se segreje. Da si umiješ noge!“

„Vaš stari kožuh še ni odslužil,“ reče Vukašin in s poragljivim nasmeškom tako sebi kot njemu začne delati po hiši samca-profesorja. Hotel bi ga vprašati, ali še živi njegova žena in ali ji še pošilja tretjino plače, čeprav

Korenine

Dobrica Ćosić

Nikolu se Mijat zastudi, vstane in pljune:

„In ti si mož! ... Miš!“ se strese in zbeži ven.

V gosti kletni temi globoko zaječi prazna kadica, zaječi človek z nožem, zarinjenim v prsi, prvič v lakotnice, začutil je to po tem, da se je nož zarinil hitro in mehko, zabodel je drugič v temo in rebro mu je obrnilo nož, pa še enkrat više in desno makro zasika in še enkrat ... Nad čelom je tišina, njena postelja je ravna in hladna, po temenu mu ne stopajo njena bosa stopala, iz oči zaliva srce vroč katran in sika, mokro sika kri. Roka izruva nož iz pasa in ga vrže v temo. Prazna kadica spet zazveni in naglo utihne.

... Vukašin, ves skrit v plašč s privihanim astrahan-skim ovratnikom, obstane pred dobro znanimi vhodnimi vratci: skozi gole veje kutin rumenkasto boljši okno. Vedno je pozno legal in zgodaj vstajal. „Človek je ustvarjen, da najmanj spi,“ to si je mogla izmisлити samo učiteljska pamet. Vsako jutro in vsak večer mu je prinašal z vodnjaka po dva vrča vode. Prinašal in odnašal zvezke. Vedno šel nekaj korakov za njim. To mu je nekoč rekel in on si je zapomnil. Tako so tudi s sodišča odhajali po veljavi. Tisti z najmanjšo plačo je šel zadnji. Vse kavke v lrgu so prenočevale na sodnijskih stropih. Zdaj so takoj zraven sodnije postavili nov zapor. Prime vratca in jih

Tudi pri detelji in lucerni bomo izbirali po sortah

Skoraj pri vseh poljščinah smo se v zadnjih desetletjih že navadili na sorte in spoznali, da pšenica ni pšenica in da krompir ni krompir, temveč da je med njima veliko vrst ali sort, ki se po prilagodljivosti na gotov kraj, po svoji rodovitnosti in po času zorenja med seboj zelo razlikujejo. Vse te razlike so plod selekcije kmetijskih rastlin in njihovega preizkušanja v vsakem kraju posebej.

Nič manj kot selekcija žita in krompirja ter preizkušanja njegovih sort pa je za kmetijstvo, za vsakega kmetovalca posebej potrebna selekcija in preizkušanje tistih domačih krmnih rastlin, ki so v naši živinoreji nositeljice pridelka beljakovin kot najdražje sestavine vsake krme in vsakega krmila. Po večletnih poizkusih tudi tukaj kmečka praksa ne stoji več pred neznanko. Tako so v zadnjih letih preizkušali razne sorte črne detelje in sicer na Koroškem, Štajerskem in Zgornjem in Nižnjem Avstrijskem. V poizkusih glede na donos po hektarju so imeli 9 sort detelj, od katerih je najbolj odrezala holandska sorta Kuhn-Naarden, ki je v povprečju dala 110,7 q sena po hektarju. Za njo so se po donosu vrstile avstrijska sorta Reichersberger, švedska sorta Essi, danska sorta Trifolium, zgodnja in avstrijsko trgovsko seme, ki so vse dale nad 100 q sena po hektarju. Najslabše so odrezale sorte iz Francije in Italije. Italijanska sorta detelje je dala komaj 40,2 q po hektarju.

Od lucerne, ki so jo tudi preizkušali, so imeli v poizkusu 6 sort. Od vseh se je najbolj odrezala francoska sorta Du Puits, ki je v suhih krajih dala 115 q sena, v vlažnih krajih pa 128,3 q po hektarju. Za njo se po donosu vrstijo sorte Lichtenstein, nižjeavstrijska podeželska sorta ter madžarsko in francosko trgovsko seme. Najslabše se je tudi pri lucerni odrezalo italijansko seme, katerega pridelke sena je v suhih krajih znašal 99,2 q, v vlažnih krajih pa 107,1 q po hektarju. Na splošno so poizkusi pokazali, da je vseh 6 sort na vlažnih tleh bolje obrodilo kot na suhih.

Ko bo torej trkala pomlad na vrata, ko bomo kupovali seme detelje in lucerne, ne kupimo več tja v en dan, temveč si zapomnimo sorte, ki smo jih ravnokar našli: pri detelji holandsko Kuhn Naarden in avstrijsko Reichersberger, pri lucerni pa Du Puits in Lichtenstein.

TEČAJ ZA OSKRBO TRAKTORJEV IN MOTORJEV

Na kmetijskem tehničnem izobraževališču v Celovcu bo v času od 27. februarja do 4. marca šestdnevni tečaj o oskrbi traktorjev in motorjev. Udeležba na tečaju je zlasti priporočljiva za kmetovalce in mlade kmete ter traktoriste, katerim je še potrebno, da izpopolnijo svoje znanje o oskrbi svojih motornih vozil. Prijave k udeležbi sprejema oddelček za tehniko v kmetijstvu kmetijske zbornice do 20. februarja t. l.

Položaj na trgu z lesom ob začetku novega leta

Po neuradnih poročilih je Avstrija v letu 1960 izvozila 3,861.000 kubičnih metrov lesa. V tej količini je rezan les iglavcev zastopan s 3,3 milijona kubičnih metrov do čim znašajo ostali sortimenti skupno le dobrega pol milijona kubičnih metrov. Med njimi je najbolj zastopan obrezan gradbeni les katerega je bilo izvoženega 145.000 kub. metrov. Približno enake količine in sicer 90.000 do 100.000 kubičnih metrov pa je bilo izvoženega rezanega lesa listavcev, jamskega lesa in oskalkov (Spreisselholz).

V primerjavi z letom 1959 je lani narasel izvoz rezanega lesa iglavcev in listavcev ter gradbenega lesa. Količinsko enak je ostal izvoz drog in telegrafovk, dočim je izvoz okroglega lesa listavcev nekoliko padel. Izvoz jamskega lesa, kolov in oskalkov pa je lani dosegel komaj polovico izvoza leta 1959.

Povpraševanje za lesom je bilo skozi celo leto zelo močno in je večkrat prišlo do tega, da je pričelo okroglega lesa primanjkovati. Posledica je bila zelo ostra konkurenca v cenah. Le te so naraščale in bile koncem leta za 10 do 15 % nad povprečjem cen v letu 1959.

Zaloge surovega lesa ali hlodovine so zaradi te konjunktore bile koncem leta le

malenkostne. Verjetno pa je, da se bodo zaradi ugodne zime, ki omogoča spravilo lesa z gore, v naslednjih tednih povečale. Navzlic temu pa ne bodo tako narasle, da bi vidneje zmanjšale obstoječe povpraševanje za lesom.

Z zalogami lesa slabo oskrbljena je zlasti industrija papirja. Njene zaloge po poročilih že dolgo niso bile tako nizke, kakor so sedaj. Zadostujejo komaj še za 3 do 4 mesece, medtem ko bi bilo potrebno in prav, da bi zadostovale vsaj za pol leta. Zato je povpraševanje po brusnem lesu zelo naraslo in se je industrija papirja odločila celo za uvoz iz vzhodnih držav. Zboljšanje zalog brusnega lesa se poskuša doseči tudi s prepovedjo njegovega izvoza. Predstavniki industrije papirja pa se baje tudi trudijo, da bi vsaj za pol leta dosegli prepoved izvoza surovega lesa ali hlodovine ter da bi bil tudi izvoz drugega lesa spet omejen na svoj čas dovoljeno letno količino 3 milijonov kubičnih metrov. Tazadevno so napovedana pogajanja med industrijo papirja in konferenco prezidentov kmetijskih zbornic.

Cene lesa so koncem leta po raznih poročilih znašale: hlodovina smreke in jelke v Podjuni 510 do 530 šil. franko cesta, na

Srednjem Koroškem 540 do 560 šil. franko žaga; macesnovina 570 do 640 franko žaga, borovina 400 do 600 šil. franko cesta. Brusni les so plačevali od 280 do 350 šil., bukovino pa po 440 šil., oboje franko vagon. Kakor običajno je koncem leta povpraševanje za lesom nekoliko popustilo, vsled česar so tudi cene v decembru za znanje padle.

600 posestev je dobilo lani elektriko

V preteklem letu je na Koroškem po KE-LAG dobilo elektriko 600 posestev, za kar je bilo treba zgraditi 172 km krajevnega električnega voda in 62,5 km voda za jaki tok. Stroški za vse to in za 27 potrebnih transformatorjev so znašali 11.500.000 šil.

DVA GOZDNA TEČAJA V OSOJAH

Oddelček za gospodarstvo kmetijske zbornice priredi v gozdarskem izobraževališču v Osojah 2 tečaja. V času od 13. do 18. februarja bo splošni tečaj iz gozdarstva za kmetovalce, v času od 13. do 18. marca pa bo tam tečaj za merjenje lesa. Za prenočevanje tečajnikov in za njihovo prehrano je preskrbljeno, udeležba pa je vezana na prispevek v znesku šil. 50.— za vsak tečaj.

PLEMENSKI SEJEM ZA SIMODOLCE V LEOBNU

V sredo, dne 22. februarja 1961 bo v Leobnu 40. plemenski sejem, na katerem bo pomenjenih 80 bikov in 150 visokobrijih krav in telic simodolske pasme. Vse živali bodo prišle iz hlevov, kjer ni banga in ne tbc.

Obvezno bolniško zavarovanje za francoske kmete

Koncem preteklega leta je francoski parlament sklenil, da morajo od 1. aprila 1961 naprej biti vsi francoski kmetje obvezno bolniško zavarovani. Obvezno bolniško zavarovanje velja tudi za člane kmečke družine, se pravi za kmečke žene in za vse člane kmečke družine, ki na kmetiji delajo in ki za svoje delo ne prejemajo mezde. Obvezno bolniško zavarovani pa morajo biti tudi vsi mladoletni člani družine in sicer do 16. leta starosti, končno pa tudi vsi užitkarji, v kolikor prejemajo starostno rento. Kmetovalci se proti bolezni lahko zavarujejo pri kateremkoli zavodu hočejo, kar je za nje posebej ugodno, ker so v Franciji obveznosti privatnih zavarovalnih zavodov nasproti zavarovancem navadno večje, kakor pa jih zagotavljajo državni zavarovalni zavodi.

V okviru kmečkega bolniškega zavarovanja so zavarovalni zavodi obvezani, da zavarovancem nudijo

1. pomoč materam pri porodu in pri obolenju mladoletnih otrok;
2. pomoč pri vseh obolenjih, pri katerih je potrebno zdravljenje in operacija v bolnicah;
3. pomoč pri vseh težkih boleznih, ki jih zakon posebej določa;
3. pomoč za medikamente in zdravljenje lažjih bolezni v višini 200 frankov ali 1000 šilingov na leto in
5. invalidnino za zavarovance in njihove soproge.

Zavarovalnina je ne glede na velikost posestva za vse kmete enaka. Da bi pa manjši kmetje pri zavarovanju ne bili prikrajšani ali pa preveč obremenjeni, jim nudi država k zavarovanju odgovarjajoče subvencije in sicer odvisno od njihovega letnega dohodka.

S tem zakonom je zajamčeno bolniško zavarovanje okroglo 2.200.000 kmečkih družin. Kakor so zračunale zavarovalnice, bo zavarovalnina, ki jo bo moral plačati zavarovanec zase in svojo družino, znašala — v šilinge preračunano — 1300 do 1500 šil. letno. Zavarovalnice so prepričane, da bodo kmetje zakon o obveznem bolniškem zavarovanju enako pozdravili, kakor pozdravljajo zavarovanje proti požaru, toči in drugim ujmam na kmetiji. Tovrstna zavarovanja ima v Franciji sklenjenih nad 3 milijone kmetov.

Premislimo in presodimo

Krava s 500 kg žive teže potrebuje letno 1100 kg škrobne vrednosti za vzdrževalno krmo. Za vsakih 1000 l mleka potrebuje nadaljnjih 250 kg škrobne vrednosti v krmi. Iz tega sledi, da potrebuje krava, ki daje na leto 2000 l mleka, 1600 kg škrobne vrednosti, krava pa, ki daje 3000 l mleka, 1850 kg škrobne vrednosti v krmi.

Kaj se po tej primerjavi bolj splača imeti v hlevu, 15 krav, ki dajo po 2000 l mleka letno, ali pa 12 krav, ki dajo po 3000 l mleka letno!

Računajmo:

15 krav po 2000 l mleka potrebuje letno 24.000 kg škrobnih vrednosti in da zanje 30.000 l mleka.

12 krav po 3000 l mleka potrebuje letno 22.200 kg škrobnih vrednosti in da zanje 36.000 l mleka.

Zaključek: Raje manj krav, zato pa boljše molznice, pa bo pri hiši večji izkupiček za mleko in več mesa za prodajal

se ga je odrekla z razglasom v časnikih, on pa se mu je hvalil, da je njegova žena najlepša v Sremu, toda spomni se očeta in spet sede na klopcu in ga opazuje.

„O kakšnem umoru se govori po mestu?“

„Ritualnem. Šmarna petica na prsih. Vestno in spetno. Čakananac je mrtev.“

„In to bo padlo na glavo mojemu očetu,“ se užalostili Vukašin.

„Oni je natisnil lepak o tvoji ženitvi.“

„Tega mi zdaj ni mar.“

„Tvoja žena ni lepa,“ odloži pero in zamaši črnilnik. „Nekoč se mi je zdelo, da imaš boljše oči.“

„Kdaj ste jo videli?“

„Ti bi bil moral videti Aćima, ko sem mu pripovedoval, da tvoja žena ni lepa. Volk je drhtel kakor majhen psiček. On, ki se je s kljubovalnostjo zapisal v zgodovino...“ slovesno govori in zamišljeno gleda okno. „Spoštujem. Aćim je moje delo. Dokaz, da v Srbiji veliki ljudje nosijo kmečke suknje. In da ljudstvo raste. Pripravi večerjo! Zmerom je na istem mestu.“

„Prišel sem reševati očeta,“ udari s pestjo po mizi. „Vi pa ste noč posebej ujedljivi.“

„Zunaj je mraz. V zaporu ne kurijo. Aćim ima šestdeset let. To je velika reč. Bivši turški podložnik, sin mlinarja, ki je umrl s kilo, zavoljo načela...“ premolkne, se opre na komolce in udobno položi mesečasti obraz na razmaknjene pesti. „Po načelih je Aćim moj učenec. Vidva sta začela skoraj hkrati hoditi v šolo k meni. Ti, gošpod doktor, si pri meni padel pri izpitu.“

„Prišel sem, da rešim očeta. Politični razlogi me ne zanimajo. In vaša načela tudi ne.“

„Ljudi, kakršen je Aćim, ni treba reševati. Samo osramotil ga boš.“

„To meni ni mar. Opravljam samo dolžnost do svojega očeta.“

„O tem bova jutri. Čas je, da greva spat. Vzemi s postelje eno slamnico. Vzemi tudi odejo in leži zraven peči. Če te zebe, kuri.“

„Prosil bi vas, da nekako še noč sporočite očetu, da sem prišel. Dal bom zlatnik ječanju.“

„Da bi ti mogel mirno zaspati?“

„Da bi oče mogel mirno zaspati!“ zavpije.

„Ljudje, kakor je Aćim, ne poznajo nespečnosti.“

Drug drugemu nimata nič več povedati. Andra ugasi svetilko in leže. Vukašin prebije noč, sedeč na klopi. V žepu ima pismo predsednika vlade za okrajnega glavarja.

Ob zori zatarnata dve ženi. Ve, za kom. Žalovanje ga potegne na ulico. Tudi on začne stokati, kakor da je ubijalec, ki se kesa, kakor da izziva svoj strah. Obstane pri Velikem vodnjaku, za celo višino moža vkopanem v zemljo. Od tod je vlačil po dva vrča vode. Najprej Andru, potem opankarju Bošku, pri katerem je stanoval. Vsako jutro in vsak večer. Pretepal se je in se škropil z vajenci. Vukašin se nasloni na plot. Kako naj se reši vseh spominov in cele te preteklosti? Skozi meglo in svit vidi kamnilno streho vodnjaka s križem, polopljene cerkve, grobnice, šlisi šesterglasno petje vode, zvoneče odtekanje iz šestroustnega vodnjaka, spreleti ga, vse bolj, mrzlo je, tresse se, v drugi hiši od vodnjaka tarnajo ženske, tudi jaz sem ubijalec. Da, ker je Aćim moj oče, v žepu imam pismo, naj ga izpustijo, midva sva eno. Zrasla in neločljiva. Nesmiselno je vse to bežanje in trganje. Tako moje kot njegovo. Kaj ne morem biti nič drugega kot tisto, kar sem se rodil? Hajduški sin. To sem jaz. Ledeno buči vodnjak. Poslušaj tisto, kar je ostalo za roko in nožem, ki ga je poslal

oče semkaj. Na drugem koncu Palanke pojejo isto trije petelini. In čuti pismo v žepu. Čeprav si je prisegel na pokopališču, medtem ko je kmet držal petelina za glavo in ga vrtel v krogu, dokler mu ni ostala samo glava v raskavi, temni pesti. Nekaj kapelj krvi na snegu. Veselo. Želi, pa ne more raztrgati pisma. Ne more, ker čuti, ve od rojstva, da je hajduški in skrivaški sin.

Mimo njega gresta dva vajenca z vrči:

... „Miloš Obilić izvleče sabljo in se zažene nad Murata.“

„Ni tako. Najprej se mu je poklonil do zemljice.“

„Kje bi se Miloš poklonil Turku?“

„Zato da ga preslepi...“

Vajenca sta se spustila dol, njuna glasova preglasi bučanje vodnjaka.

Vse je isto, v nekakšnem splošnem in popolnem brezupu pomisli Vukašin. Se globlje potegne glavo v mehki ovratnik. Od mraza, sramu, vsega. In odide.

... Aćim drugič vstopi v pisarno in ne pozdravi glavarja. Misli, da ga bo spet zasliševal zaradi ubitega Čakananaca, pa sklene, da ne bo spregovoril niti besede. Mar naj dovoli, da bo policijski uniformirani hudodelec zasliševal njega, ki je tej deželi krojil postave in ustave in netil vstaje proti knezom in vladam? Ni bilo treba, da je prišel z nezvezanimi rokami. Prerovčani so zavoljo tega godrnjali, ko je odhajal iz ječe, zaničljivo gleda uniformo, z rokami na hrbtu. Glavarjev spodoben pozdrav ga zmede. Ne odzdravi mu.

Glavar nalahno zardi, osramočen pred buričem, in mahne le-temu, naj odide ven.

(Nadaljevanje sledi)

Blagodejno molčanje

*Blagodejno molčanje
je v prsih,
ko zgori domišljavost
bolnih iluzij!*

*Pravočasno opazi,
da si sam delaš senco
in da so le okorni
do dna prozorni!*

*Blagodejno molčanje
te usposablja za dobro dejanje,
če se izlušči jaz
iz lupin lažnivih fraz!*

Zakaj

Noč je.

Dolina je pokrita z mehko temo. Le tu in tam se na nebu prikaže lučka in se spel izgubi med drugimi zvezdami. Kakor zvezdice se utrinjajo v mojih prsih svetle in temne — vesele in ofožne misli. Okrog mene je vse tiho in tuje, le včasih me prebudi iz premišljanja signal vlaka, ki se premika s slepega tira.

Mislim na svoj prvi ples. Takrat sem nemirna in s hrepenečim srcem čakala, a ti ste lepote, ki sem jo pričakovala, nisem doživela. Marsikateri prijatelj je izgubil vse spoštovanje v mojih očeh. Prej vljudni, mirni in ljubeznivi tovariši so postali nenadoma čisto drugačni. Spoznala sem njihov pravi obraz.

Danes sem zopet na poti tja, a brez tistega lepega, opojnega pričakovanja. Ne mislim več, zakaj grem na ples. Najbrž zaradi drugih? — Vidim samo še močno osvetljeno cesto, vse drugo se mi zdi zagrnjeno...

Plešem. Dolgo, brez odmora. Tudi mene je glasba popolnoma spremenila. Niti na one ne mislim več, ki so danes prvič na plesišču in se razočarani vračajo. Le potem, ko grem nazaj k mizi, me nekaj spreleti. Pri sosedni mizi sedi deklica, lepa, mlada, ter se veselo ozira po plesišču. Nedorodne so še njene modre oči.

Zasmilila se mi je, ko se ji je priklonil in jo prosil za ples lep, mlad črnolas fant, kajti večkrat sem ga že videla, kako je objemal dekleta brez sramu.

Boječe je strmela vanj. Fant je opazil njeno neizkušnost in mladostno dostojnost, zato se je vedel resno. Videla sem, da je skoraj ves večer plesala z njim. Močno se je spremenila. Lica so ji žarela — najbrž od opojne pijače. Njen jasni pogled je bil zdaj meglen. Njena bela obleka je bila omadeževana z vinom.

Nageli, prej lep in svež, pripet na prsi, je zdaj ležal poteptan na tleh. Tudi njeno srce se je spremenilo. Spremenil ga je on, ki ji je šepetal laži.

Spet so se srečale njene oči z mojimi, toda sedaj jih je hitro povesila. Že spet je prišel on. Veselo se je dvignila.

Ta večer je nisem več videla, pravega miru nisem več našla. Celo noč so me nadlegovale misli: „Ti si kriv!“

Še sem jo srečala v življenju — v mračnih ulicah brez melodij in ritma. Zakaj se je bila vendar podala od doma in iskala srečo v samoprevarji? Ni bila več tako vedro oblečena, le plavalasi kodri so ji še vedno ljubko objemali obrise utrujenega obraza. Spet me je srečal njen pogled in plaho je šla mimo mene.

Šla je po ulicah z drugimi — med drugimi, vključena v svoji žalosti. Nekje se je končala cesta in spet je bila sama — brez melodij, brez črnolasega zapeljivca.

Bila je sama med drdranjem koles in pogledi mimoidože ljudi.

Micka

OPOMBA UREDNIŠTVA: Črtico ponatisujemo iz prve številke literarnega obzornika dijakov Državne realne gimnazije in gimnazije za Slovence v Celovcu, ki je začel izhajati pod naslovom „Dijaki glas“. V našem listu smo o literarnih prvenecih naših dijakov že pisali; medtem smo se pogovarjali s posameznimi sotrudniki „Dijaki glasa“, ki pa so položili, da se mnogi, katerim so poslali prvo številko lista, še niso odzvali na prošnjo za skromno podporo. Mnenja smo, da je tudi „Dijaki glas“ izraz življenjske volje našega ljudstva, posebno razveseljiv, ko prihaja iz vrst naše mlade generacije. Zato je dolžnost nas vseh, da mladino podpremo in ji pomagamo!

Da, to so bili časi pisanih doživetij, ko sta Spodnji Peter in Zgornji Valentin pasla kozla Smrdavsana, imenitnega kozla, o katerem je vedela vsa sosesčina. Pa če tudi ga niso povsod čislali — vsaka hiša itak ni imela koz — je navsezadnje skoraj vsak domačin imel opravka s Smrdavsanom. Marsikdo se je trpeče prijel za nos, kadar je bil kozel blizu, marsikaka ženska pa je morala zbežati kar v drevo, ker tem je hotel Smrdavsan pokazati svojo moč — in trkati je res znal kot pravcati kozorog z Dolge njive za Košuto.

Peter in Valentin sta imela s kozlom dosti križev in težav, a tudi mnogo veselja in zabav.

Smrdavsana je bil last Petrovih, kjer je imela mati posebno veselje s kozami.

Na domu Valentina pa je bila samo ena koza in še tista vsa stara — sicer še vedno dobra molznica — ampak na paši je bilo z njo dolgočasno; ni več kazala tiste iznajdljive porednosti in muhaste živahnosti kot kaka pri Petrovih.

Zato je Valentin pač najraje zahajal k Petrovim in tam pomagal Petru pasti celo čredo koza — s posebnim zanimanjem pa še kozla Smrdavsana. Tako sta tičala Peter in Valentin pogosto skupaj.

Smrdavsana sta fanta tako dolgo uganjala v kozji rog, da je postala žival krotka in poslušna. Kozla sta končno tako zdresirala, da sta bila ponosna nanj kakor kak sloveči cirkuški dompter na svoje slone. Peter in Valentin sta si vsak dan kaj novega izmislila. Tako jima je postal Smrdavsan tisto, kar je prinašalo z dneva v dan nove zanimivosti, dokaj zamotane doživljaje...

Že tisto z imenom je bilo smešno!

Preden je dobil dokončno ime Smrdavsan, sta ga nazivala z raznimi vzdevki. Ako se je na kak poziv bolj abotno obračal, sta mu rekala: kljun! Prijela sta ga in mu najprej zlepa pripovedovala, da je nespametno za takega kozla, kateremu ni para po celi soseski, ako se tako bedasto vede. A če ni takoj spoznal svoje krivde, je dobil kako zašušnico ali pa sta ga fanta zuhljala. No, kadar pa se je Petrovemu in Valentinovemu nosku zdelo, da nekako vse prav zoprno po kozlu smrdi, tedaj sta zmerjala: smrdljivec! — Gorje mu pa, če je ob takem slučaju hotel zaviti raz stezo ali samo šavsniti veji! Spet sta ga prijala, pa ga premlatila, da je kozel že malce nejevoljno otesal z glavo. Hudirja pa takrat, če je kozla doletela smola, recimo, da je pomolil butico v osje gnezdo, ali da mu je spodrsnilo in ga zaneslo po strmini — ali pa če se mu je pripetilo kaj drugega nevsječnega, hu, tedaj je dobil ime: tevhan!

Tudi zdaj sta ga seveda poklicala pred sodni stol. In ravno za take stvari jo je tevhan najbolj skupil, zakaj fantoma se je zdelo pod kozlovsko častjo, da bi se pustil od os pikati kot neboljen kozlič, ali pa da se vali po bregu kot staruhasta, betežna koza. Ne, tevhan je moral biti spreten, brhek in enkratno dovršen kozel! — Če pa je kozel včasih nabrusil ženski pete, tedaj sta ga fanta klicala: rogovilež! — tudi po takem pripetljaju sta ga povedla v prijetno leskovo senco. Tokrat seveda ni bilo kazni, tudi ukora ne. Zdaj je bil pohvaljen, ker je pokazal, da se da tej ali oni klepetulji ugnati strah v kosti. Prinesla sta mu še kako lepo srpje ali jesenja za pribojšek, pa ga učila spet kaj novega. Rogoviležu je seveda včasih res uspelo narediti jako zainteresiran izraz. To je fantoma čuda laskalo. — Poglej ga, sta si mislila, kako napreduje! — Prišlo pa je tudi tako, da je moral kozel ostati sam v hlevu in so kože in

kozke šle brez njega na pašo. Tedaj sta ga Peter in Valentin prekrstila v meketača. Kakor hitro je meketač le preglasno in prejokavo meketal, sta se fanta splazila k njemu v koč in ga s šibami zlikala, da se ni upal niti ene več dati od sebe. Ta bi bila lepa, da bi tako cmeravo prenašal svojo trdo usodo! Kozel mora tiho in kljub temu kozlu dostojno prenašati, kar ga neprijetnega doleti! Tako sta dejala, ko sta se tiho vračala iz koč. S strahom pa sta mislila na mater, ki se je balala za kozla. — Zgodilo pa se je prerado, da jo je kozel popihal raz pašo kar po svoje... in imel je srečo ter se znašel ali v zelniku, na vrtu ali na polju z razno dobroto. Ponašava sta ga fanta šele opazila, ko je bil kozel že tako nabasan, da je bil videti kot nagačena vreča. V tem primeru je dobil ime: trebuhar! — Ako je izgledalo, da je trebuhar vsled svoje požrešnosti v življenjski nevarnosti, tedaj sta ga v rešilne svrhe podila okrog in suvala v vamp, dokler mu ni poglelo. Če pa ni bilo take nevarnosti, so bili nadaljnji ukrepi fantov napram živali odvisni od tega, ako je mati sama opazila, kje da se je tako nadržla. V tem slučaju so nastale za pastirja neprijetne posledice — in ob priložnosti jih je kozel potlej na ta račun spet skupil. Če jo je Peter dobil od svoje matere po hrbtu, tedaj se je zgodilo, da je pri prihodnji obravnavi s kozlom bil ravno on za neusmiljenega tožitelja; Valentin pa je bil v takem primeru kozlov branitelj. Ponavadi pa so se vlekle take obravnave tako dolgo, da so se med tem kože in kozke prav pošteno privoščile ravno tistega, česar bi se ne smele. In nove težave so nastajale. Seveda ni izostalo, da jo je Valentin dobil od svojih doma, kadar so gori o tem zvedeli. Ubogi kozel, pri-

S pašo na Produ je bil najbrž zaradi tega tako hiter konec, ker Smrdavsan kljub občutnim kaznim ni kazal lastne uvidevnosti, kar se tiče upoštevanja plotov in spoštovanja tujih zelnikov ter travnikov. Ko sta imela fanta zgrajeno imenitno lozo iz črne vrbe, jelše in sroboti, je kot strela iz sinjega neba prišlo povelje od Petrove matere: Tam ne bo sta več pasla!

Zdaj sta morala goniti svojo tropo v Hudo grapo na pašo. Tam pa je svet strm. Strmina pa je ovirala le pastirja, ne pa živali. Tako sta morala biti fanta zdajle vedno na nogah. Z igranjem je bil nenaden konec. Kaka škoda! Ker pa je bilo tudi manj paše, so se živali premikale venomer sem in tja, gor in dol po drčah.

Ker je bilo novo področje nepregledno, sta Peter in Valentin obesila Smrdavsanu zvonec krog širokega vratu. Tako je bilo bolje! Ampak kozel se je kretal, kakor da se boji zvonca; uganjal je take, da sta se mu pastirja spet do solz rezgetala. Bilo je videti, kakor da se otepa nevidnih obadov ali pa, da se je spoprijel z nevidnim tekmečem.

V Hudo grapo sta Peter in Valentin zmeraj bolj nerada hodila. Vrhutega se kože kar nič niso napasle. Petrova mati je tudi ugotavljala, da imajo vedno manj mleka. A kaj zdaj? Na Prod niso pustili več sosed! — Treba bo pač dalj časa dnevno pasti! je mati sklenila. Da bi pa fanta raje vztrajala, si je domislila to-le: Vreče jima dam s seboj ter ju nagovorim, da so pod Zijalko lisice in kunce, naj jih ujemata!

To je res užgalo!

Peter in Valentin sta nosila zdaj vsak po

VALENTIN POLANŠEK:

Smrdavsan

hodnjč sta bila spet oba njegova tožitelja! Česa vse je bil obdolžen! — Ko je konec koncev izvršil eden nad njim izrečeno kazen, je moral čakati drugi, preden je bil na vrsti. — A presneto, kazalo je, da kozel prenese vse! Kvečjemu je zamahal z repičem ali zmajeval z glavo. In ravno to je večkrat privedlo resna tožitelja in sodnika do solz smeha. Kozel pa je gledal rezgetajoča, kakor Košični Jakej, kadar se ga je v Globaških Rutah doobra nalokal, da ga je komaj privlekel domov.

Zakajdelj je prišel kozel končno do imena Smrdavsana, fanta sama pravzaprav sama nista vedela. Ali jima niso več prihajli novi vzdevki na misel, ali pa sta ravno s tem imenom povzročila pri ljudeh največ smeha? Bodi kakor že!

Smrdavsan je postal Smrdavsan!

Torej Peter in Valentin — in Smrdavsan so preživeli mnogo poletnih dni po globačah, goščah, drčah, ravninah, ozarah, bregeh, stazah in gričih od dolnjega Proda preko vseh potoških lok gor do Zijalke v Hudi grapi. To so bili kraji nedolžnega veselja in otroške zabave! Tu sta imela Peter in Valentin skrišališča v prijetni senci, tam igrišče na sončni jasi, doli pastirsko kočo, gori gnezdu podobna bivališča.

eno vrečo s sabo v Hudo grapo. Z vrvojo sta privezala kozla na kraju, kjer je bilo največ trave. Tako je tropa ostala vsaj skupaj.

Fanta sta se pa podala v strmine. Pod vsako čerjo sta pričakovala lisičji brlog. Tiho sta lezla in držala vsak svojo vrečo odprto. Tako je šlo od skale do skale, vedno više, vedno bliže Zijalki...

»Tu-le so bili včasih tudi medvedi!« je vedel Peter.

»Ko bi bili še danes, ali bi ga kar ujela? — To bi bilo tudi nekaj!« se je razveselil Valentin.

»Medvedje meso so nekdaj jedli, zato so bili ljudje tudi tako močni...«

»Kot medvedi!«

»Pa bi ga midva tudi jedla, potlej bi nama ne bil noben šolar kos!«

»Hu, to bi jih premetavala, da bi se vsi drli kot mački!«

»Ko bi danes dobila vsaj eno lisico! —« Najbolje bi bila kar živa, tedaj bi jo doma priklenila k pasji uti, ker Sultana itak ni več!

»Pozimi, ko je kožuh nekaj vreden, pa bi jo zaklala, nekaj lepih denarjev bi lahko dobila.«

Prišla sta že tako visoko v strmino, da sta s strahom zrla dol v Hudo grapo. Cingljanja kozlovega zvonca že davno nista nič slišala. Ha, Smrdavsan pa ni bil koj tak navaden kozel! Tako dolgo se je gulil krog vrvi, da se je je znebil — in, vedoč, da ni pastirjev blizu, je zameketal svoji čredi, pa so jo udarili naravnost v Kotnikov zelnik. Ker jih nihče ni zapazil, so si privoščili do siteda vseh poslastic za kozja grla.

Tisti dan je že legal mrak na zemljo, ko sta se Peter in Valentin vsa prestrašena pripodila domov — brez Smrdavsana in njegovih.

V temi pa jo je kozel sam s kozami privcenketal domov. Vse je bilo sito kot še nikoli.

Kotnikovi pa so naslednji dan zagrozili, da bodo premlatili oba pastirja. Mati je sedaj vreči poskrila.

Fanta pa sta tako dolgo stikala pri hiši, da sta jih spet imela. Zdaj sta se spravila k vodi nad vidre, o katerih sta bila nekje čula, da so se nekoč tudi v tistih krajih zadrževale. Smrdavsana pa sta privezala ne samo za vrat, ampak tudi za zadnjo nogo.

O vidrah seveda ni bilo ne sluha ne duha — in zvečer sta prišla vsa premočena domov... in zopet brez črede.

Mati je spregledala, da tako ne gre več naprej. Zaradi tega Smrdavsana je bila z vsemi sosedi navskriž. Zato ga je prodala. Pa je bilo vse spet dobro.

DOMISLICE

Parfum je hrepenenje po stekleničkah.

Živeti je treba tako, da bo ob tvoji smrti žaloval celo mizar, ki ti bo napravil krsto.

Ljubezen je prizadevanje moškega in ženske, da dokazeta, kako je moški pameten.

Rojstvo se končuje s smrtjo.

Igračkanje je ženski izraz za moško delo.

Kokina je razlika med lepimi in šarmantnimi ženskami! Lepe so tiste, ki jih mi opazimo, šarmantne pa iste, ki nas opazijo.

Če usta zamolče, kar je srce govorilo — se mažujel!

Besede ne tro kamenja — morejo pa streli srce.

Pravijo, da je pameten, kdor molči — lahko je tudi strahopeten.

Če ženska žensko v družbi po letih vpraša — je zanesljivo mlajša — a je videti starejša.

Dolg je past, ki si jo človek sam nastavi, vanjo ugrizne in samega se bo ulovi.

Gentlemen je vsak moški, s katerim še ni šlo nobeno dekle na sprehod.

Unsere Gleichberechtigung wie sie tatsächlich aussieht

„Wie in der Vergangenheit, so war der Slowenische Kulturverband auch in der letzten Arbeitsperiode finanziell zur Gänze von den Einnahmen aus Mitgliedsbeiträgen, eigenen Einkünften und freiwilligen Spenden abhängig. Als zentrale Organisation der Kärntner Slowenen für Volksbildung und Kulturbetreuung bekam der Slowenische Kulturverband im Jahre 1960 keinen einzigen Groschen an Subventionen vom Staate bzw. vom Lande, wohl aber musste er während desselben Zeitraumes nahezu 37.000 S an verschiedenen Steuern und Abgaben an den Bund, das Land und die Gemeinden abführen.“

Dies ist nur ein kurzer Auszug aus dem Kassabericht bei der in der vorigen Woche abgehaltenen Jahresvollversammlung des Slowenischen Kulturverbandes in Klagenfurt. Aber schon dieser Auszug allein ist bezeichnend genug für die „Gleichberechtigung“, die die Kärntner Slowenen angeblich genießen. Er besagt nämlich nicht mehr und nicht weniger, als dass die Gleichberechtigung der Kärntner Slowenen zwar bezüglich der Pflichten besteht, dass aber hingegen von einer Gleichberechtigung hinsichtlich der Rechte wohl keine Rede sein kann!

Im Jahre 1960 hat die zentrale Kulturorganisation der Kärntner Slowenen keinen einzigen Groschen aus öffentlichen Mitteln erhalten, wohl aber wurden aus diesen Mitteln gerade im genannten Jahre sehr hohe Beträge für Zwecke aufgewendet, die letzten Endes nur einer gesteigerten Hetzkampagne gegen die slowenische Minderheit und ihre Rechte sowie gegen ein friedliches Beieinanderleben beider Völker im Lande gedient hatten. Aus Mitteln, zu denen auch die Kärntner Slowenen einen beträchtlichen Teil beisteuern müssen, werden also Organisationen und Tätigkeiten finanziert und ermöglicht, die sich in erster Linie gegen die Gleichberechtigung der slowenischen Minderheit richten.

Es ist sehr bezeichnend für einen Staat und insbesondere für dessen Beziehungen zu einer Minderheit, wenn er diese Minderheit nur kennt und anerkennt, wenn es um deren Pflichten gegenüber dem Staate geht, sie jedoch nicht kennen will, sobald es sich um die Rechte dieser Minderheit handelt. Bei einer solchen Einstellung kann es keine Gleichberechtigung geben, wie es die Lage der Kärntner Slowenen auch sehr überzeugend beweist. Eine solche Politik nennt man aber Politik der doppelten Moral, deren Verfechter — ganz gleich, ob es Einzelpersonen sind oder der Staat als Ganzes — in der Weltöffentlichkeit keinen guten Ruf genießen. Darüber kann keine noch so unverschämte Lüge oder Tatsachenverdrehung hinwegtäuschen, denn die Tatsachen sprechen eine zu deutliche Sprache!

ŠPORTNI vestnik ŠPORTNI

HOKEJ NA LEDU:

KAC zgubil državno prvenstvo

V odločilni tekmi proti glavnemu rivalu — IEV iz Innsbrucka — je celovski KAC zadnjo soboto zgubil s pičlim rezultatom 0:1 (odločilni gol je padel tik pred koncem igre) in s tem moštvo iz Innsbrucka dal možnost, da s prepričljivo prednostjo zaključi večtedensko tekmovanje za naslov državnega prvaka. Dejansko je IEV že naslednjega dne, v nedeljo, pokazal vse vrline najboljših ekip v državi, ko je beljaško moštvo VSV premagal 10:1. Za Koroško pomenijo ti rezultati veliko: naslov državnega prvaka je šel na Tirolsko, VSV pa je obsojen na izločitev iz državne lige.

Jesenice, spet jugoslovanski prvak

Tekmovanje za naslov državnega prvaka sicer še ni zaključeno, vendar je že zdaj gotovo, da si je častno mesto ponovno osvojilo moštvo z Jesenic. V prijateljski tekmi proti celovškemu KAC pa so jeseničani tudi v povratni igri ta ponedeljek zgubili z visokim rezultatom 2:12.

SMUČANJE:

ZAHOMČANI SO SE PONOVO IZKAZALI

Ob najlepšem vremenu je zadnjo nedeljo potekala v Zahomcu VI. mednarodna prirediteljska smučarskih skokov, ki jo je priredil športno društvo Zahomec. 33 tekmovalcev — poleg članov domačega društva, ki je bilo s 15 udeleženci posebno častno zastopano, se je tekmovanja udeležilo lepo število znanih koroških skakalcev iz drugih krajev dežele ter 2 Italijani, medtem ko se jugoslovanski tekmovalci niso mogli odzvati povabilu, ker so imeli istega dne mednarodno prireditev v Ljubljani — se je potegovalo za Ziljski pokal, ki ga je končno osvojil Dieter Janz, ki je bil s skokoma 33 in 33,5 m ter skupno oceno 202,5 točke najboljši tekmovalac dneva.

Člani domačega društva, ki so se pri številnih drugih prireditvah zelo dobro izkazali, so imeli tokrat smolo in so se svojemu znanju odgovarjajoče izkazali le v skupini mladincev I, v kateri je zmagal mladi Janko Zwitter s skokoma 32 in 31,5 m, za katerega je kljub enemu padcu dobil lepo oceno 156,3 točke; drugo mesto v tej skupini je zasedel prav tako Zahomečan — Erwin Hohenwarter, 27 in 27,5 m ter 155,9 točke. Franci Wiegele je med 33 tekmovalci zasedel častno 8. mesto s skokoma 30,5 in

31 m, ocena 177,1 točke, medtem ko je Tine Wiegele zaradi padca moral pokopati upanje na boljše mesto (dosegal je skoka 32,5 in 32 m, ocena 160,4 točke).

Pri podelitvi nagrad je govoril tudi častni predsednik Koroške in vzhodnotirolske smučarske zveze Albert Bildstein, ki je izrazil veselje nad uspešnim razvojem smučarskega športa v Zahomcu, ki se kaže tako v uspehih zahomskih skakalcev kakor tudi v dejstvu, da razpolaga zahomsko društvo s številnim in obetajočim naraščanjem.

Mnogo več sreče so imeli člani zahomskega društva na prireditvi, ki jo je v soboto na isti skakalnici priredil beljaški ASKO. V splošni skupini je ob udeležbi 24 tekmovalcev iz cele Koroške zmagal Tine Wiegele s skokoma 29 in 29 m ter oceno 196,5 točke. Karl Trunk pa si je osvojil 8. mesto, ko je za skoka 26 in 28 m prejel oceno 181,8 točke. V mladinski skupini so prva tri mesta zasedli Zahomečani Janko Zwitter (28,5 in 28,5 m, 191,5 točke), v splošni razvrstitvi je zasedel 4. mesto, Erwin Hohenwarter (24,5 in 24 m, 160,5 točke) ter Jože Fuchs (22 in 23 m, 153,2 točke). Kot prepričljivi zmagovalci prireditve so Zahomečani prejeli oba pokala beljaškega župana.

Zahomečan Tine Wiegele se je uspešno udeleževal tudi na prireditvi v Reichenfels, ki so se je udeležili tekmovalci iz Koroške, Tirolske, Predarlške in Gradišanske. V splošnem razredu je s skokoma 37 in 38 m ter oceno 190,3 zasedel 4. mesto. Na smučarski prireditvi na Hrasti pri Ziljski Bistrici pa so Zahomečani med 53 tekmovalci zasedli naslednja mesta: v skupini mladinci I 1. mesto Helmut Abuja; v skupini šolarji II prva tri mesta Jože Fuchs, Martin Wiegele in Janko Wiegele; v skupini šolarji I 3. mesto Valentin Hebein; v skupini deklet 1. mesto Brigita Glantschnig.

Tekme za pokal Kongsberg

Letošnje mednarodne tekme za pokal Kongsberg so bile v Ljubljani odnose za mladince v Logatcu. Udeležilo se jih je skupno 57 tekmovalcev iz sedmih držav — Avstrije, Jugoslavije, Italije, Francije, Poljske, Švice in Vzhodne Nemčije, gledalcev pa so pritegnile kakih 25.000. Pri obeh prireditvah, torej pri članih in pri mladincih, sta za presenečenje poskrbela jugoslovanska tekmovalca Marjan Pečar in Ludvik Zajc, ki sta si osvojila zmagi med posamezniki. Ekipno zmago v Ljubljani si je že devetletnik osvojila Avstrija (na drugem mestu je bila Jugoslavija), v Logatcu pa je med ekipami zmagala Italija pred Avstrijo in Jugoslavijo.

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: I. program: — 5.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00. II. program: — 6.00, 7.00, 8.00, 13.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Vsakodnevne oddaje: I. program: — 5.55 Oddaja za kmete — 6.00 Vedri zvoki — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 7.55 Gospodarska poročila in delovni trg — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 12.03 Pestro mešano — 13.00 Opoldanski koncert.

Slovenske oddaje Radia Celovec

Ponedeljek, 13. 2.: 14.00 — 14.45 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Zvočni abznornik — 18.00 — 18.15 J. F. Perkonig: Ugrabljeni sird.

Torek, 14. 2.: 14.00 — 14.30 Poročila, objave. — Hišna imena v okolici nekdanje graščine Humperek na Koroškem. — Koroške narodne pesmi in viže.

Sreda, 15. 2.: 14.00 — 14.45 Poročila, objave. — Za ženo in dekle. — Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 16. 2.: 14.00 — 14.30 Poročila, objave. — Bolje je paziti kot zdraviti se.

Petek, 17. 2.: 14.00 — 14.45 Poročila, objave. — Zivo srečanje: Valentin Polanšek. — Slovenske umetne pesmi.

Sobota, 18. 2.: 9.00 — 10.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Nedelja, 19. 2.: 7.30 — 8.00 S pesmijo in glasbo pozdravljamo in vaščimo.

Sobota, 11. februar:

I. program: 8.00 Fantje, veseli bodite — 8.45 Sini pisani svet — 14.00 Pozdrav nate — 16.20 Mladinska

oddaja — 18.10 Za delovno ženo — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 Dobro zabavo — 22.10 Pogled v svet.

II. program: 6.10 Z glasbo v dan — 10.00 Šolska oddaja — 12.03 Za avtomobiliste — 13.20 Mladinsko državno prvenstvo v smučanju — 14.00 Glasba ne pozna meja — 15.00 Mladinski koncert — 17.40 Gradiščanska ura — 19.15 Oddaja vicekanclerja — 20.00 „Netopir“, Straussova opereta.

Nedelja, 12. februar:

I. program: 6.50 Hišni vrt — 8.05 Kmečka oddaja — 11.00 Veselo petje, veselo igranje — 13.00 Operni koncert — 14.30 Pozdrav nate — 16.00 Otroški oder — 17.05 Za ples — 19.00 Sport — 20.15 Kriminalna uganka „Kdo je storilec?“ — 22.45 Pogled v svet — 22.50 Sport.

II. program: 6.10 Vesele melodije — 10.05 Dunajski zajtrk z glasbo — 13.15 Za avtomobiliste — 15.00 Operetni zvoki — 20.00 Danes plešemo doma — 21.45 Sport — 23.15 Tisoč taktov plesne glasbe.

Ponedeljek, 13. februar:

I. program: 8.00 Operni koncert — 15.30 Knjižni kotiček — 18.35 Mladina in film — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 Pustni koktajl — 22.10 Pogled v svet — 23.00 Popevke.

II. program: 6.05 Premislite prosimo sami — 9.05 Šolska oddaja — 12.03 Za avtomobiliste — 13.30 V operni loži — 14.35 Mednarodna radijska univerza — 15.00 Šolska oddaja — 17.10 Kulturne vesti — 17.40 Zenska oddaja — 20.00 Radijska igra — 21.30 Lekarjeve melodije — 21.55 Športni komentar — 22.25 Operetni koncert.

Torek, 14. februar:

I. program: 8.45 Domači zdravnik — 14.30 Dežela in ljudstvo, koroško pesništvo — 16.00 Godba na pihala — 18.00 Prometna vzgoja — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 Veseloliga — 22.10 Pogled v svet.

II. program: 6.05 Preden odidele — 9.05 Šolska oddaja — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 12.03 Za avtomobiliste — 15.00 Šolska oddaja — 17.45 Esperanto — 20.30 Ljudstvo in domovina — 21.55 Sport.

Sreda, 15. februar:

I. program: 8.00 Melodije, ki ne izvenijo — 8.45 Iz ženskega sveta — 14.45 Glasba za mladino — 18.45 Sport 18.50 Pepelnica umetnikov — 19.15 Državno smučarsko prvenstvo — 19.30 Odmev časa — 20.15 Mozartov teden 1961 — 22.10 Pogled v svet.

II. program: 7.10 Beleške iz dnevnika — 9.05 Šolska oddaja — 11.00 Salislična ura — 12.03 Za avtomobiliste — 13.15 Za prijatelja opere — 15.00 Šolska oddaja — 17.10 Kulturne vesti — 17.40 Zenska oddaja — 19.20 Za prijatelja planin — 19.30 Družinska oddaja — 21.55 Sport.

Četrtek, 16. februar:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Operetni koncert — 8.45 Avstriji v tujini — 15.30 Aktualna reportaža — 17.10 Pisan topek melodij — 18.05 Kmečka oddaja — 18.35 Mladina v poklicu — 19.25 Državno smučarsko prvenstvo — 20.15 Radijska igra — 21.10 Pajmo in pravico o deželi Drave — 22.10 Pogled v svet — 22.15 Sport.

II. program: 6.10 Z glasbo v dan — 9.05 Šolska oddaja — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 12.03 Za

Televizijski program:

Vsakodnevna oddaja: 20.00 Čas v sliki. Oddaja Čas v sliki tudi vedno pred zaključkom televizijskega programa.

Nedelja, 12. 2.: 17.00 Svet mladine — 18.00 „Lassy“, zgodba psa — 18.25 Za otroke: Kaj bi lahko postal? — 18.45 Za družino — 19.30 Družina Leitner — 20.05 Pustna oddaja — 21.00 Vsaka sekunda I šiling.

Ponedeljek, 13. 2.: 19.30 Čuda živalskega sveta — 20.20 Aktualni šport — 20.40 Enaindvajset, quiz za vse — 21.20 Popevke.

Torek, 14. 2.: 19.30 Inspektor Garrett, kriminalni film — 20.20 „Plesoči prsti“.

Sreda, 15. 2.: 8.15 Sončni mrk — 17.00 Za otroke — 17.45 Lassi, zgodba psa — 18.00 Za družino, televizijska kuhinja — 19.30 Pomočniki človeštva — 20.45 Tajnosti črne kontinenta — 21.20 Sončni mrk — 21.45 Problemi moderne glasbe.

Četrtek, 16. 2.: 19.30 Sport — 20.20 Tekmovanje v petju chansonov — 21.45 Visoka šola fotografije.

Petek, 17. 2.: 19.30 Nasveti za dom — 20.20 Prenos iz Löwingerjevega gledališča: „Oskrunjeni dom“.

Sobota, 18. 2.: 19.30 „Oj, moja nečakinja“, film — 20.20 „Po vsem tem času“.

avtomobiliste — 15.00 Šolska oddaja — 17.10 Kulturne vesti — 17.40 Zenska oddaja — 21.00 Pesem priroje — 21.55 Sport.

Petek, 17. februar:

I. program: 8.00 Orkestrski koncert — 13.10 Ljudska glasba — 14.45 Komorna glasba — 18.15 Prosti čas je dragocen — 18.55 Sport — 19.25 Državno smučarsko prvenstvo — 19.35 Odmev časa — 20.15 Halal Teenagerji! — 22.10 Pogled v svet — 22.40 Zobjubljene melodije.

II. program: 6.05 Mladi glas — 7.10 Beleške iz dnevnika — 9.05 Šolska oddaja — 9.35 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.15 Šolska oddaja — 12.03 Za avtomobiliste — 13.30 Za prijatelja opere — 14.35 Mednarodna radijska univerza — 15.00 Šolska oddaja — 17.10 Kulturne vesti — 18.00 Glasba razveseljuje — 19.10 Teden dni svetovnega dogajanja — 20.00 Radijska igra.

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 11. februar:

5.00 Dobro jutro — 8.05 Glasba ob delu — 8.55 Radijska šola — 10.40 Angleščina za mladino — 11.00 Posvetu jazz — 11.30 Pionirski tednik — 12.15 Kmetijski nasveti — 13.30 Narodne in domače viže — 13.50 Od arije do arije — 14.20 Športi in športniki — 14.35 Voščila — 15.40 S knjižnega trga — 16.40 Moški zbor „France Prešeren“ iz Kranja — 18.00 Jezikovni pogovori — 18.30 Jugoslovanska pevka Aranka Herčan — 18.45 Okno v svet — 20.00 Po domače v prijetni večer pustne sobote — 21.00 Za prijeten konec tedna.

Nedelja, 12. februar:

6.00 Nedeljski jutranji pozdrav — 7.35 Slovenske narodne — 8.00 Mladinska radijska igra — 10.00 Še pomnila, tvariši — 10.30 Parizanske in množične pesmi — 10.45 Spoznavajmo svet in domovino — 12.00 Voščila — 13.30 Za našo vas — 14.15 Voščila — 16.00 Humoreska

RADIO PROGRAM

oddaja — 18.10 Za delovno ženo — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 Dobro zabavo — 22.10 Pogled v svet.

II. program: 6.10 Z glasbo v dan — 10.00 Šolska oddaja — 12.03 Za avtomobiliste — 13.20 Mladinsko državno prvenstvo v smučanju — 14.00 Glasba ne pozna meja — 15.00 Mladinski koncert — 17.40 Gradiščanska ura — 19.15 Oddaja vicekanclerja — 20.00 „Netopir“, Straussova opereta.

Nedelja, 12. februar:

I. program: 6.50 Hišni vrt — 8.05 Kmečka oddaja — 11.00 Veselo petje, veselo igranje — 13.00 Operni koncert — 14.30 Pozdrav nate — 16.00 Otroški oder — 17.05 Za ples — 19.00 Sport — 20.15 Kriminalna uganka „Kdo je storilec?“ — 22.45 Pogled v svet — 22.50 Sport.

II. program: 6.10 Vesele melodije — 10.05 Dunajski zajtrk z glasbo — 13.15 Za avtomobiliste — 15.00 Operetni zvoki — 20.00 Danes plešemo doma — 21.45 Sport — 23.15 Tisoč taktov plesne glasbe.

tedna — 16.20 Dunajski napavi — 16.40 Slovenske narodne pesmi — 17.30 Radijska igra — 18.40 Malo peč nas bo ogrela, malo pesmica vesela — 20.05 Izberite melodijo tedna — 21.00 V Verdijevem življenju in delu — 22.15 Ples ob radijskem sprejemniku.

Ponedeljek, 13. februar:

5.00 Dobro jutro — 8.05 Simfonična matineja — 9.10 Operne melodije — 10.15 Melodije južnih morij — 11.00 Po svetu jazz — 11.30 Za otroke — 12.15 Radijska kmečka univerza — 12.25 Iz filmov in glasbenih revij — 12.45 Pianistka Sofija Deželič — 14.15 Jugoslovanske radijske postaje pozdravljajo slovenske poslušalce: radio Beograd — 14.35 Voščila — 15.40 Naši popotniki na tujem — 17.15 Šoferjem na pot — 18.00 Športni tednik — 18.50 Človek in zdravje — 20.00 Glasbeni variacije — 20.45 Kulturni glasbo — 20.55 Zbor in orkester Slovenske filharmonije.

Torek, 14. februar:

5.00 Dobro jutro — 8.55 Radijska šola — 9.40 Narodne pesmi — 11.00 Arie iz neznanih oper — 11.40 Glasbene razglednice — 12.15 Kmetijski nasveti — 13.30 Od Apeninov do Urala — 14.05 Radijska šola — 14.35 Iz oper „Sevaljski brivec“ in „Štirje grobijani“ — 15.40 Iz domače književnosti — 17.25 Za pustni popoldan — 18.20 Za mlade ljubitelje glasbe — 18.45 Izobraževalni abznornik — 20.00 Za pustni torek — 20.30 Radijska igra — 21.30 Melodije raznih dežel.

Sreda, 15. februar:

5.00 Dobro jutro — 8.05 Mladina poje — 9.00 Jezikovni pogovori — 10.15 Iz opere „Knez Igor“ — 11.30 Za cibane — 12.15 Radijska kmečka univerza — 13.30 Pri naših solistih in skladateljih — 14.05 Radijska šola — 14.35 V ritmu počasnega valčka — 14.40 Pesmi Radovana Gabca — 15.45 Radijska univerza — 17.45 Jazz koncertnem odru — 18.00 Kulturna kronika — 18.45 Pozdrav z gora — 20.15 „Razcvet in propad mesta Mahagonny“, opera.

Četrtek, 16. februar:

5.00 Dobro jutro — 8.05 Glasba ob delu — 8.35 Akademski pevski zbor „Tone Tomšič“ — 8.55 Radijska šola — 10.15 Od polke do mamba — 11.00 Ruski tečaj za začetnike — 11.15 Harla in violina — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Nesmrtni Bellinijeve melodije — 13.50 Zbor Slovenske filharmonije — 14.35 Voščila — 15.40 Iz svetovne književnosti — 16.00 Iz filmov in glasbenih revij — 17.15 Turizem in melodije — 18.00 Opera glasba — 18.45 Ljudski parlament — 20.00 Četrtekov večer domačih pesmi in napevov — 20.45 Naš smeh (literarni večer) — 21.35 Popevke in plesni zvoki.

Petek, 17. februar:

5.00 Dobro jutro — 8.30 Vedri zvoki — 9.20 Romunske zborovske skladbe — 9.35 Za mlade ljubitelje glasbe — 11.00 Iz Smetanove opere „Dalibor“ — 11.30 Človek in zdravje — 12.15 Radijska kmečka univerza — 12.45 Pevci Robič — 13.30 Vesela godala — 13.45 Poje Slovenski orkester — 14.05 Radijska šola — 14.35 Operne melodije — 15.45 Radijska univerza — 16.00 Glasbeno popoldne — 17.25 Od plesišča do plesišča — 18.30 V dvoranih Svobode in prosvetnih društev — 20.00 Zabavni orkester RTV Ljubljana — 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled — 21.15 O morju in pomorščakih — 22.35 Moderna plesna glasba.

RADIO TRST

(SLOVENSKE ODDAJE)

Petek, 10. 2.: 18.00 Italijaničina po radiu — 19.00 Šola in vzgoja — 21.00 Gospodstvo in delo — 21.00 Koncert operne glasbe.

Sobota, 11. 2.: 13.30 Dobrodošle, plošče prvič v oddaji — 15.30 „Avio tak in tak“, radijska komedija — 18.00 Radijska univerza — 20.30 Teden v Italiji — 20.40 Zbor Slovenske filharmonije — 21.00 Za smeh in dobro voljo.

Nedelja, 12. 2.: 9.00 Kmetijska oddaja — 9.30 Slovenske narodne pesmi — 11.30 Za najmlajše — 14.45 Slovenski orkester — 21.00 Oj pusti, ti čas presneli.

Ponedeljek, 13. 2.: 18.00 Italijaničina po radiu — 19.00 Znanost in tehnika — 20.00 Sport — 20.30 Opera „La Bohema“.

Torek, 14. 2.: 18.00 Radijska univerza — 19.00 Za najmlajše — 20.30 Radijska igra.

Sreda, 15. 2.: 18.00 Italijaničina za Slovence — 19.00 Zdravstvena oddaja — 20.30 „Zločin in krivda“, drama.

Četrtek, 16. 2.: 13.30 Dobro zabavo — 18.00 Radijska univerza — 19.00 Svet v katerem živimo — 20.30 Tržaški simfonični orkester.

Petek, 17. 2.: 18.00 Italijaničina po radiu — 21.00 Gospodstvo in delo — 21.20 Operna glasba.